

אורי קליט (מורה דורש)
 עורך יומי בלתי מסלולי בשפה העברית
 העורכת ד"ר נ. מרסון
 העורך הארצי דוד טו
 המדפיס: מורה דורש בע"מ ת"א תשכ"ו 11.

XLVII. EKVOLYAM
 Főszerkesztő: Dr. MARTON GIZELLA
 Felelős szerkesztő: SCHON DEZSO
 Kiadó: Mizrah Cháadás Ltd., Tel-Aviv
 Hányadv. 11. POB. 531
 Telefon: 30011.

Kádár megindította a Peking elleni támadást a moszkvai pártkongresszuson

Románia semleges — A Szovjetunióknak kis többsége van a kommunista világmozgalmában

Moszkva (UPI, Reuter, IFF). — „Sohasem volt és nem is lesz szovjet-ellenes kommunizmus” — jelentette ki Kádár János, a magyar kommunista párt főtitkára a moszkvai pártkongresszuson, ahol tegnap Antonin Novotny csehszlovák elnökkel együtt kifejezést juttatva a Kínával szembeni haragjára, anélkül, hogy megnevezte volna a sárga óriást. Kádár volt a legszokványosabb a bírálóban és szakadárokról, a baloldali kalandorságról, nacionalista tevékenységről és szovjet-ellenességről beszélt. Ezzel szemben Njotse Ceausescu román pártvezető, a harmadik vendégszónok, azt mondta, hogy még nincs túlküldés a nézeteltérések elszaporodásának, a szakadéki kíményülésnek elhárítására és a kommunista mozgalom egységének fenntartására.

mint a 12 tagú pártelnökség tagja, alig burkolt célszavakkal bírálta Nikíta Chruscsevt a pártvezetőt, aki megengedte „a gazdasági problémák szubjektív alapon való kezelését”. A párt az elmúlt években megengedte a szocializmus uralmát és „eltávolította az olyan káros kinövészeket, amelyek a személyi kultusszal függnek össze”. Beszéd végén Podgornij a Szovjetunió békeszándékait hangsúlyozta, kihangsúlyozta, hogy a Szovjetunió támogatja a hanoi kormányt és a Viet Kong

javaslatát a vietnami viszály rendezésére. Külföldi megfigyelők véleménye szerint, a pártkongresszus összetételéből kiderül, hogy a kínai-rosz viszállyal bíztosítva van a Szovjetunió számára a többség támogatása a nemzetközi mozgalomban, de ez a többség nem nagy.

Ausztrália és Izrael a fejlődő országok konstruktív támogatásáért

Az ausztrálai külügyminiszter befejezte izraeli látogatását Jeruzsálem, (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hasluck Ausztrália külügyminisztere, va-

amint a 12 tagú pártelnökség tagja, alig burkolt célszavakkal bírálta Nikíta Chruscsevt a pártvezetőt, aki megengedte „a gazdasági problémák szubjektív alapon való kezelését”. A párt az elmúlt években megengedte a szocializmus uralmát és „eltávolította az olyan káros kinövészeket, amelyek a személyi kultusszal függnek össze”. Beszéd végén Podgornij a Szovjetunió békeszándékait hangsúlyozta, kihangsúlyozta, hogy a Szovjetunió támogatja a hanoi kormányt és a Viet Kong

Sziriai területről rálöttek egy izraeli járőrre Asmoránál

A szerdán kilőtt sziriai tankban két katonát megsebesült

Tel-Aviv (Az Uj Kelet tudósítójától). — Tegnap délután fél 6 óra tájt a Dardarában lévő sziriai hadállás tüzet nyitott egy izraeli járőrre, amely rutinszolgálatot teljesített Asmoránál. Az izraeli járőrök a területet ellenőrzés céljára használnak. Izraeli oldalon nem történt sebesülés.

HASLUCK Ausztrália külügyminisztere

amint a 12 tagú pártelnökség tagja, alig burkolt célszavakkal bírálta Nikíta Chruscsevt a pártvezetőt, aki megengedte „a gazdasági problémák szubjektív alapon való kezelését”. A párt az elmúlt években megengedte a szocializmus uralmát és „eltávolította az olyan káros kinövészeket, amelyek a személyi kultusszal függnek össze”. Beszéd végén Podgornij a Szovjetunió békeszándékait hangsúlyozta, kihangsúlyozta, hogy a Szovjetunió támogatja a hanoi kormányt és a Viet Kong

Tunisz rosszalja Malraux kairói látogatását

Javuló kapcsolat Tunisz és Franciaország között

Tunisz (UPI). — A tuniszi Desour párt lapja, az Al Anál, tegnap rosszalást fejezte ki André Malraux francia kulturális miniszter kairói látogatása felett és felvetette a kérdést, hogy De Gaulle elnöknek mi a véleménye arról, hogy Abdel Nasser behatárolja és kihozza politikai ellenfeleit? A lap azt állítja, hogy Egyiptomban olyan médon kihozta a politikai foglyokat, amire nincs példa az éppén ezen a téren más történelemben.

A kormány párt győzött Délafrikában

Johannesburg (UPI). — Délafrikai uralkodó pártja, a Nemzeti Párt, amelynek élén Hendrik Verwoerd miniszterelnök áll, a tegnapi parlamenti választásokon óriási győzelmet aratott és 126 mandátumhoz jutott a 170 tagú parlamentben. Az ellenzéki Egyesült Párt, amely egyébként nem kevésbé fájó, mint a kormány párt, 29 mandátumot kapott az eddigi 49 helyett. A Progresszív Párt megtartotta eddigi mandátumát, sőt egyetlen szavazatának számát, ami főleg a párt képviselőjének, Helen Suzman népszerűségének tudható be.

Ben Gurion: AZ ANGLIAI ZSIDÓSÁGNAK NINCIS AKTIV VEZETŐSÉGE

AI IFJÚSÁG DICSEGETES MUNKÁT VÉGEZ

Dávid Ben Gurion képviselő tegnap hazatért Angliából, ahol egy hetet töltött az Egyesült Gyűjtőakció küldetésében. Ben Gurion ezenkívül a szék-bokéri intézet ügyével is foglalkozott. A volt miniszterelnök elmondta, hogy Angliában kiváló zsidók élnek, akik kiváló munkát végeznek azáltal, hogy zsidó és keresztény ifjakat küldenek Izraelbe.

IDŐJÁRÁS

A Meteorológiai Intézet jelentése szerint a száraz, meleg időjárás ebben a hétben ér. A levegő paratartalma emelkedik és az ország északi részében könnyebb helyi eső lehetséges. Max. 15 hőmérséklet Jeruzsálem 16, Tel-Aviv, Haifa, Lud, Be'er-Séva 21, Haifa 20, Názáret 14, Náhria 19, Ejlát 26 C fok.

BABI JÁRBAN MEG AZ IDÉN FELÁLLJÁK AZ EMLÉKMŰVET

Kievbenn kiállították a pályaművek modelljét

Moszkva (UPI). — A Szovjetunió emlékművet emel a Babi Járban 1941-ben legyilkolt zsidókat tiszteleg. Az emlékművet a Kievbenn kiállították a pályaművek modelljét. A kiállítás megmutatja a hatalmas tömeget, amelyet a zsidó szellemiség vezető emberei, akik az idén május 1-én a Kievbenn kiállították a pályaművek modelljét.

A gyárilások sztrájkot tiltó cikkelyt akarnak bevenni a kollektív szerződésükbe

A Hísztrádkat vonakodik aláírni

Tel-Aviv, (Az Uj Kelet tudósítójától). Milyreható nézeteltérések merültek fel a kollektív szerződés tárgyalása során. A gyárilások szövetsége a béremelésen kívül a munkaviszonyokat is rendezni szeretné és ennek megfelelően részletes keretszerződést terjesztett a Hísztrádkat képviselői elé, amely egész sor intézkedést tartalmaz sztrájkok megelőzésére.

Braun S. Jenőnek 62-ik születésnapjára kívánunk egészséget, jó életet, 120-jár

GYERMEKEI ÉS A CSALÁD

DUBEK ROYAL

20 KITUNÓ CIGARETTA — 1.- II.

Adenauer: A luxemburgi egyezmény szellemében kell folytatni a kapcsolatokat Izráellel

A volt kancellár köszönetet mond a zsidóknak a kártérítési egyezmény megkötéséért — Intelem az Erhard-kormányának

Bonn (Reuter, IFF). — Németország az Izráellel kötött kártérítési egyezményt és a zsidókkal szemben vállalt kötelezettségeket pontos teljesítésére nézve nemzetközi megbecsülésre tett szert. — Erhard dr. Konrad Adenauer volt kancellár a hamburgi Die Welt című lapban, a kártérítési egyezmény lejárt alkalmából közreadott cikkében, Adenauer ugyanakkor arra figyelmeztet, hogy a kártérítések lebonyolítása és a diplomáciai kapcsolatok további kapcsolatainkat Izráellel, mint amilyen szellemében a fedérlési kormány 1952-ben a tárgyalásokat folytatta a kártérítési egyezményről — hangsúlyozta dr. Adenauer.

Erre való hivatkozással kövél a volt kancellár, hogy a továbbiakban is az a szellem uralkodjék, amely a német parlamentet a Nyugat-Németország és Izráellel kötött szerződés jóváhagyására irányította. Mindenesetre, hogy kövél-e, hogy Izráellel szemben a kártérítések megfizetése és engesztelésre annak az útnak a megtalálása, amely a két nemzetet egymáshoz vezet.

NAGY ERDEKLŐDÉS MELLETT FOLYTOTK LE AZ ANGLIAI VÁLASZTÁSOK

Főlényes munkaspárti győzelemre számítottak

London (UPI, Reuter). A hívös, esős idő sem tartotta vissza az angolokat, hogy ünnepesen vonuljanak az urnákhoz, megválasztva az általános érdekesség mellett lefolytatott választási kampány alapján tett jövendöléseket. Amikor este 9 órakor (izraeli idő szerint 10 órakor) bezárták az urnákat, hivatalos körök úgy becsülték, hogy a választási eredmények alapján a konzervatív pártnak eddig 302, a liberális pártnak 9, a munkáspártnak pedig 314 mandátuma volt. Most azzal számoltak, hogy Wilson nagybír többséghez jut, mint Attlee kormánya 1945-ben, amikor a Labour 146 foyi többség főbirt rendelkezett.

Jeruzsálem lelkesen ünnepele a gyaloglókat

Pazar felvonulással ért véget a négynapos gyaloglóverseny

Jeruzsálem fellobogozott utcáin megrendezett szünnap dő a felvonulás, amikor is a felvonulók a Rupin ligetből, a katonai előkészítő pedig a Kárem melletti tábornok és polgári személy, kövborhelyi vonulatok a Binjá-zsáhi úton értek meg Jeruzsálembe. A felvonulók között volt a Binjá-zsáhi úton értek meg Jeruzsálembe. A felvonulók között volt a Binjá-zsáhi úton értek meg Jeruzsálembe.

A Szovjetunió Hold-műbolygót indított útnak

A Luna-10-nek három és fél nap alatt kell elérnie a Holdat

Moszkva, (UPI). A Szovjetunió tegnap útnak indította a Luna-10-est, amely a Hold felé tart. A Luna-10-est, amely a Hold felé tart. A Luna-10-est, amely a Hold felé tart.

Az ipari víz 8, a háztartási 25 százalékkal drágul mátol

Állami szubvenció lehetővé tette a kisebb emelést

Ma lépnek életbe az új egyenlítő font szabványosítások. A mezőgazdasági miniszter elmondta, hogy a háztartási vízárak 25 százalékkal, az ipari vízárak pedig 8 százalékkal emelkednek.

BABI JÁRBAN MEG AZ IDÉN FELÁLLJÁK AZ EMLÉKMŰVET

Kievbenn kiállították a pályaművek modelljét

Moszkva (UPI). — A Szovjetunió emlékművet emel a Babi Járban 1941-ben legyilkolt zsidókat tiszteleg. Az emlékművet a Kievbenn kiállították a pályaművek modelljét.

A 146370 és a 121676 számú sorsjegyek 50 ezer fontot nyertek

A Mifál Hápájusz tegnapi húzolásán az 146370 és a 121676 számú sorsjegyek egyenként 50 ezer fontot, az 146370 és a 121676 számú sorsjegyek egyenként 50 ezer fontot, az 146370 és a 121676 számú sorsjegyek egyenként 50 ezer fontot.

MA jelenik meg a 12-ik, utolsó tippszelvény!

MAI MELLEKLETUNK 3-IK OLDALAN KÖZÖLJÜK A KÉRDŐIVET ÉS A KÜLDŐVETÉS TUDNIVALÓKAT.

Töltsd ki a kérdőívet és küldd be mielőbb, a 12 szelvény csatolásával!

A beküldési határidő: SZERDA, ÁPRILIS 6.

OLVASSA EL A SPORTROVATBAN MEGJELENT ISMERTETÉST IS!

TALÁN EPPEN ÖN NYERI MEG TIPPVERSENYÜNK ELSŐ DIJÁT!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

ITT KIVAGANDÓ!

1966 APRILIS 1.

א' ניסן תשכ"ו

Izraeli Hétköznapiok

írta: *Barilay Haim*

Tűzoltáshoz is állami érettség kell

A CIM telavivi székházának leégéséről kiadott vizsgálóbizottsági jelentés meg erősítette mindazt, amit a tűzkatasztrófa napján megtudtunk, nevezetesen, hogy Tel-Aviv tűzoltóságának színvonala mélyen alulmarad annak, amit egy nagyváros ilyen fontos intézményétől megkövetelhetünk. A bizottság véleménye szerint a tűzoltóság tehetetlenségéről és éretlenségéről tett bizonyítást. Arra sem voltak elég érettek, hogy felismerjék a veszélyt. A tüzet, amelyet a tűzoltók kérésének első percében könnyen el lehetett volna oltani, terjedni hagyták és így okozói voltak annak, hogy az értékes épület a lángok martalékává vált.

Ahhoz sem voltak elég éberek a telavivi tűzoltók, hogy idejekorán figyelmeztessék az épületben dolgozó több száz embert, akiknek egyrészt aztán helikopterrel kellett a tetőről elvinni; az embereket borzalmas pillanatoknak tették ki, halálfelelem közepette kellett lekuszniok a lángokban élő épület vaszlopain. Le-küszás közben zuhant le és halt meg a szerencsétlenség egyetlen áldozata is.

Tel-Aviv polgármestere, aki a bizottságot kinevezte, ígéretet tett arra, hogy a város figyelembe fogja venni a bizottság javaslatait. S azt hisszük, hogy a megoldásnak, a személyi és anyagi rendezésváltozástól függetlenül, abban kell megnyilatkoznia, hogy kiemelik a tűzoltóságot a vidéki önkéntességnek és kezdetlegességnek az állapotából, amelyet még a dizengoffi időkben örökölt.

A bajok forrása a „régidőkre” nyúlik vissza, amikor a kis Tel-Aviv önkéntes tűzoltóságát megszervezték és költségvetését is a lakosság körében lefolytatott gyűjtésből teremtették elő. Azóta is járják Tel-Aviv házait a tűzoltóság inkasszánsai s évről-évre kevesebb pénzt kapnak. Így van ez minden régi társadalmi szervezettel, amelyet a mandátumi időkben létesítettek. A Magén Dávid Adommal, árva házakkal, süketnémák és vakok intézetével. A jisuv alapítói jó hitközségi szisztéma szerint snorolták össze a pénzt minden elképzelhető célra. Az útban lévő államnak nemigen voltak más lehetőségei, mert a külföldi zsidóságtól kapott pénz földvásárlásra, telepítési munkára, jisuvi védelemre kellett.

Nem mondjuk azt, hogy az önkéntes adakozásnak meg kell szűnnie. Azt azonban állítjuk, hogy ilyen módon szerzett pénzből csak dilettáns intézményeket lehet fenntartani. Az állam fennállásának 18-ik évében minden problémánk olyan súlyos, hogy csak szakértelemmel és állami felelősséggel oldható meg. Most ki derült, hogy a tűzoltóságra is vonatkozik ez az igazság. Nem lehet társadalmi egyesületekre bízni állami feladatokat elvégzését.

A tűzoltóság éppúgy köz-

intézmény, mint a mentők, s amíg teljes költségvetéséről nem a város, vagy állam gondoskodik, hanem a polgároktól akarják megkapni a pénzt a fenntartásukhoz, akkor ebből hozzá nem értés és éretlenség fakad, ami a jelen esetben a CIM épület leégésében bosszúllta meg magát.

Az önkéntes adakozás nagyon fontos és tiszteletreméltó dolog, pláne nálunk, zsidóknál, akik a „cedóket” vallási parancsként gyakoroljuk. Ilyen módon adnak férjhez szegény lányokat, vagy segítenek nyomorgó családok pillanatnyi szükségletein; az ünepük előtt a társadalmi egyesületek tucatjai gyűjtenek, hogy segíthessék szegénysorsú tagjaikat. Ezt a hagyományt örizni kell tovább is. Szegény embernek soha ne mondjuk azt, hogy menjen Pinchász Szápirhoz, mert ő a pénzügyminiszter.

De a tűzoltóság, vagy a Magén Dávid Adom pénzbeszédőinek egyre többen mondják, hogy forduljanak az illetékes hatósághoz, amelynek feladata a tűzoltóság, vagy a Magén Dávid Adom fenntartása. Olyan országban, ahol az adóteher alighanem a legnagyobb az egész világon, nem szabad a lakosság vállára tolni a közszolgáltatások fenntartását is. A lakosság erre nem igen hajlandó és ha udvariasságból, vagy egyfajta jópolgári hajlandóságból nem is mindig dobja ki az ilyen szervezetek pénzbeszédőit, minimálisra redukált hozzájárulással fejezi ki elégedetlenségét az intézményesített „snor” iránt.

Olyan államban, ahol maga a pénzügyminiszter is beismeri, hogy az adóterhek tekintetében eljutottunk az elviselhetőség szélső határáig — ha ugyan nem tovább —, az adóbeszedő hatóságnak kell gondoskodnia a lakosság vagyoni és fizikai épségének megvédéséről.

Ha Tel-Aviv városát és a kérdésben legalább ilyen mértékben felelős belügyminisztériumot ezentúl is olyan szempontok fogják vezetni, hogy lehetőleg minél kevesebb készpénzt fordítsanak a tűzoltóságra és lehetőleg a legnagyobb mértékben használják ki a lakosság áldozatkészségét, nem sikerülhet a tűzoltóság megreformálása. Mint a címben írtuk, a tűzoltáshoz is állami érettség kell. Nem önkéntes tűzoltó, hanem olyan ember, aki a tűzoltással mesterségszerűen foglalkozik. Nem házról-házra járva kell megszerezni hozzá a pénzt, hanem a város pénztárából és az állam hozzájárulásával.

Ha ez a koncepció nyilatkozik majd meg Tel-Aviv város jövőendő intézkedéseiben, talán lesz jó tűzoltóság is a városban. Csak ennek a koncepciónak a jegyében lehet majd gondoskodni arról is, hogy a tűzoltóság országos költségvetéséből ne hiányozzon 3.500.000 font. Ennek a súlyos deficitnek, amely a tűzoltóságok részére szükséges 10 millió fontnak több mint egyharmada,

el kell tűnnie és nem valószínű, hogy a lakosság önkéntes adakozásából fedezhető.

Az adóhivatal és a város ne csak az adók behajtásában gondolkozzék állami perspektívákban, hanem a szolgáltatások nyújtásában is.

SZAMINA

Szamina Tripoliszból jött, 12 éve már. Elpuhult testű, kissé molett, 69 éves asszony. A rozsdás-színű festék itt-ott látszik még ősz hajján. A tarka selyemkendője folyton lele csúszik a hajáról, amit ahogy jön, úgy köt össze-vissza és mindig ferdén áll. A lábain a papucsot csoszogva húzza és himbálózza meg tovább. A ruhája a sok tarka barka kopott vászon között, olyan is van —, ami alul nincsen beszegeve... De Szaminának rengeteg kincse van. Sok-sok kézzel cizellált arany karkötője, sok csillogó gyémántja, rubinjja, smaragdja. Súlyos aranyláncai, sárgák, mint az érett búzakalász.

En a nyakán nem láttam soha láncot, a karján nem viseli a rengeteg karkötőt, a gyémántgyűrűket, rubintot, smaragdot, nem láttam soha az újjain. Minden kincset erő ékszerként eldugva hordja benn a szívében.

Szaminám drága, ilyen szívet rég nem láttam. Hogy lehet az, hogy én a te nyelvem nem beszélek, és mégis mindent szót értek, amit mondasz? Hogy lehet az, hogy beszédes smaragd-szemek, nézésével mindent tudomra tudsz adni a te gyémántot, rubintot erő kidolgozott újjaid gesztusával mindent megmagyarázol!

Szaminám, te csodálatos, közvetlen szomszédom, itt a „Bét-Avo!”-ban, ha teát főzöl, néha áthozol nekem is. Én veszem a poharam és hozzád megyek vele, magam után cipelve egy kis pokrócot, és leülök közeled, néhány marokkói és tripoliszi asszonyhoz a földre. Szamina, hogy felragyog a szemed és megéledgetten hajtod le a fejed. Én kilököd, hogy a lábaimat magam alá húzzam. Te csapkodsz, nevezsz örömdobban, segíts rajtam, elrendezed lábaimat. És együtt isszuk a kávét. Én meg boldog vagyok. Így van ez jól!

Szaminám, gyémántos szívem, én járom az úttalan utakat... Én még olyan lenn vagyok!

Csütörtök reggel a sukról jöttem a pusztai úton. Jöttem ballagva, lassan, a lábaim olyan nehezek voltak. A szél segített, lengetett, úgy vitt előre. Az égre néztem, könnyörögve, sirva, egész úton. Mindenható Istenem — megállítani nem tudom, úgy hullanak a könnyeim. Ha ember ment el mellettem, lehajtottam a fejem.

Jaj, ott távol Szamina jön szembe velem, nem tudok kitérni, meglátja, hogy sírok. Már jön, jön, közel van és Szaminám ránéz az átlátszó nylon-táskámra, összecsapod a két kezéd, hangosan nevezsz, de az okos smaragdszemed bánatos. Rámutsz a táskámban lévő öt darab retetke és fél kiló zöldbabra.

Oktatási televízió

a kibucban

írta: Dr. Sugár Gyula

Az illetékes szervek egyelőre csak Rámle és Ludd környékének 32 iskoláját kapcsolták be a tanulmányi televízió hálózatába, mégis az ország számos más helyén, így többek között Haogén kibucban is lázasan készülődött az ifjúság a hivatalos megnyitóra.

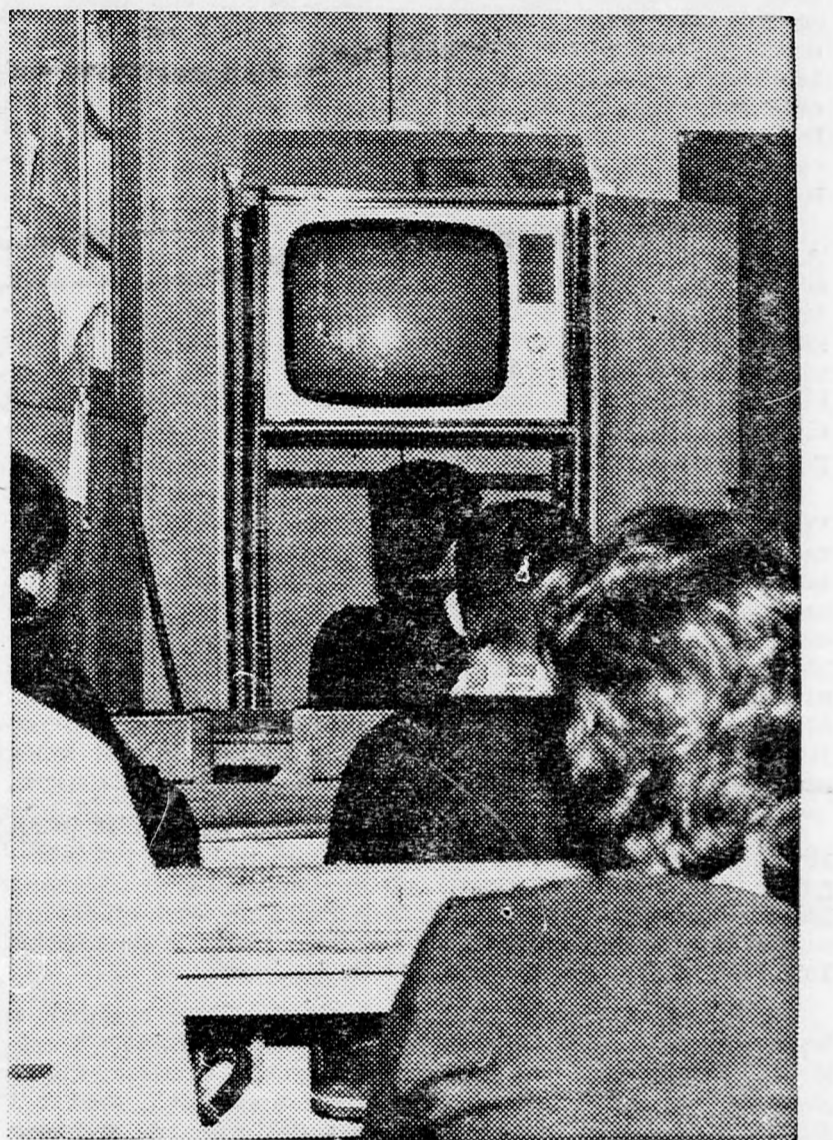
Meg is volt rá minden okuk. Egyrészt már hónapok óta teljesen felszerelve, „véltelre készen” várakozik a klubban a Ráfáel Ben-Sá-lom kibuc-cháver, volt máli követünk által, — külszolgá-lata befejezésekor, — a kibucnak ajándékba hozott te-

levíziós vevőkészülék, másrészt, Cvi cháver, a rádió és televízió kibuci szakértőjének véleménye szerint, minden remény megvan az oktatási televízió-adás kifogástalan vételére.

Ilyenformán érthető, hogy az ifjúság apraja-nagyja már

A hivatalos programot megelőzően Cvi cháverunk rövid magyarázatot tartott a gyerekeknek, a televízió adás rendszeréről és működéséről, majd a készülék bekapcsolásával bemutatta, hogy az egyes adó-állomások hullámhosszára való beállítás esetén adás nélkül is mutatkoznak a képernyőn különféle érdekes hullámok.

Az óvodás kis kibucnyikok — persze ők sem akartak lemaradni a nagy eseményről, — az ertnyőn megjelent különféle mozgó vonalakból és

Diákok a televíziós készülék előtt

Tudom, hogy azt kérdezed, „emmi az egész?” Az égre mutatsz és tovább mész. En utánad nézek, és úgy fáj, hogy neked bánatot okoztam. Az én bajom már nem is fáj, megnyugodtam. Éreztem, tudtam, hogy ez el fog múlni és tele táskával jövök majd a sukról, cipelni se fogom tudni...

Te aztán visszajöttél! Szaminám, válladon egy telezsák, karodon a kék táská, látom alig tudod cipelni. Hozzád szaladnék, hogy segítsék, de félek, hogy félreérted. Behúzódom a szobámba, majd átmegek lakásom másik, tulsó erkélyére. Visszatérve a szobába, az asztalon, egy alumínium tálon — olyan, amilyen neked van, gyémántos szívű, drága Szaminám —, tele új krumplicsalátával, mandarinokkal, magyorgóval. Szívem dobogását, te tudod, Istenem. Teremtettél még egy lelket, olyant, mint én vagyok.

Adj meg, Istenem, hogy újból úgy tudjak adni, mint ahogy egykor adtam a szülőköldöknek tiszta szívemből.

Szaminám, te tripoliszi írni nem tudó, csodás-lelkű, széparcú, vig, öreg lélek. Te gazdagabb vagy, mint sok palotában élő dáma. Mi ketten örökké testvérek leszünk, én, az irástudó, csendes európai, és te a mezítalás, kopott ruhájú, gyémántos-lelkű afrikai asszony.

Lévi Szárá

közeli egy órával bejelentett időpont előtt gyülekezett, „én nem vagyok éhes” felkiáltással lemondtak ebédjükről is, csak jó helyet kapjanak és ne maradjanak egyetlen pillanatot sem. A cháverok közül is sokan úgy irányították napi munkájukat, hogy jelen lehessenek a nagy történelmi eseménynél.

A holt-tengeri tekercek egy része

fényekből „Miki-Maus” alatt kombináltak maguknak, nagyon jól szórakoztak, ugyanarra, hogy az „előzetes bemutató” befejezésekor, tap solva követelték a Miki-Maus folytatását.

Az ünnepélyes megnyitó lenyűgözte a szabre fiatalságot, de még a felnőtteket is! Egészen új világ bontakozott ki, bensőséges pillanat volt, amint az oktatási miniszter alakja megjelent a képernyőn és felhangzott — hazai televízióban, — az első héber beszéd. És hasonló lelkesedés kísérte az oktatási televízió-hálózatot felépítő Edmond James Rothschild képviselőtében beszédet és áldást mondott londoni Lord Rothschild szereplését is.

A tanulmányi program első előadásaként elhangzott matematika-óra anyaga ugyan megalhadta a kibuci alsó osztályosok tanulmányi színvonalát, mégis, a magyarázat közvetlensége, főleg pedig a figyelem és érdeklődés ráirányítása, a szemléltető példák, mely hatással volt a kis diákokra.

A tanárok és a cháverok pedig nem tudtak betelni a vétel tökéletességével. Bebizonyosodott, hogy 35 kilométerre északra Tel-Avivtól mind a kép, mind pedig a hangvétel teljesen kifogástalan volt, sőt — akiknek alkalmuk volt Londonban az angol televíziót látni és hallani, — megállapították, az izraeli televízió bátran felveheti a versenyt az angolal.

Különvélemény

Friss nyugati szél

Irta: Kármel Jochánán

Friss, nyugati szél vonul végig az ázsiai és afrikai kontinenseken. Hatása és ereje egyre jobban érezhető, a nemrégiben felszabadult államokban. A szél még nem erősödött orkánra, de már megállapítható, hogy megváltozott Ázsiában és Afrikában a politikai irány. A hosszú ideig megtörténnelenn és diadalmasnak látszó keleti szél megtorpant, ereje kifogyott és helyt adott az új áramlatnak.

Moszkva és Peking már biztos győzelmük színterének tekintették a két hatalmas földrészt. Biztosak voltak abban, hogy a felszabadult államok, rövidesen, egytől-egyig, az ő befolyási övezetükbe mennek át. A nyugati pesszimizisták, időnkint már mindkét földrész döntő kérdésének, a szovjet-kínai vetélkedést tekintették az ottani hatalomért. A szabad világ erőiről már tudomást sem vettek.

Lenin utódai Moszkvában a dialektikus-materialista történelem-szemléletet a legvilágosabban értelmezték, és arra a következtetésre jutottak, hogy valamilyen „elève elrendeltség” alapján, Ázsia és Afrika már nekik adatott és nincs erő, amely az új államokban megfordíthatná a politikai széljárást.

Eleinte ez az elmélet helyesnek is bizonyult. Az újonnan felszabadult államok népeiben, és vezéreinek jelentős részében, még élt a keserű, rossz emlék a tegnapi elnyomóról. Ezt csak részben enyhítette, hogy legalább is Afrikában, a franciák és az angolok az új államok legnagyobb részében még idejében megértették az idők szavát és harc nélkül maguk vezették a függetlenség útjára Afrika népeit. Az új országok vezéreinek legnagyobb része szocialistának vallotta magát, és miután Moszkva és Peking felfogása szerint csak egy fajta szocializmus létezik, a kommunizisták szocializmusa, biztosra vették, hogy ezek a szocialista afrikai vezetők természetes szövetségeseiknek fogják őket tekinteni.

Moszkvában azonban gazda nélkül csinálták a számadást. Az új afrikai és ázsiai államok legnagyobb része szívesen fogadta a Moszkvából érkező anyagi támogatást, de ennek kedvéért nem volt hajlandó lemondani a dollárról, a fontsterlingről és a francia frankról sem. Legnagyobb részük az orosz, majd a későbbi kínai segítséget csak zsaroló eszköznek tekintették, amelynek segítségével még nagyobb összegeket lehet megszerezni hazájuk fejlesztésére a nyugati hatalmaktól.

A szovjet szocializmus ideológiai hatása is korlátozott volt. A francia uralom alól felszabadult államok két legismertebb vezetője, Leopold Sengor szenegáli és Félix Houphouët-Boigny elefántcsontparti elnökök kezdetűl fogva immunisnak bizonyultak a kommunista propagandával szemben és felismerték, hogy Franciaország többet és megfelelőbben tud segíteni nekik, mint bárki más. Az angol uralom alól felszabadult államok közül, éppen az az államfő, akitől Londonban egykor legjobban félték, Jomo Kenyatta, a kenyai nép idős vezére, — maga is volt kommunista, — a szabad világ legerősebb pillérének bizonyult.

Moszkva és Peking természetesen nem mindenütt ütközött nyomban ilyen foku ellenállásba. Számos hűséges támogatójuk is akadt. Moszkva elsősorban Kwame Nkruma gánai, Szeku Ture guineai és Ben Bella algériai elnökökre számíthatott. Peking leghűbb követője pedig a százmillió Indonézia diktátora, Szukarno volt.

A kommunistáknak Afrikában és Ázsiában azonban a barátaik talán még sokkal többet ártottak, mint ellenségeik. Nkruma és társai, elsősorban a szovjet rendszer külső-segítségét és legnegatívabb oldalait tették magukévá. Ami legjobban megnyerte tetszésüket, az a diktatúra és a terror volt, amelynek segítségével az ellenfelet el lehet némitani. Az általuk létrehozott „szocialista egységpartok” a lenini pártnak inkább paródiai voltak, mint mása. A sebtiben felállított, primitív és korrupt titkosrendőrségek arra jők voltak azonban, hogy rövid idő alatt politikai foglyok ezreivel töltés meg a börtönöket. Az újonnan felszabadult népek lassan arra ébredtek, hogy a várva-várt és alig elért szabadság máris eltűnt, és az angol, vagy francia főkormányzó helyén egy annál sokkal veszedelmesebb kényur ül.

Semmi sem kompromittálta jobban a kommunisták ügyét, mint az, hogy éppen a legnagyobb kényurakként viselkedő diktátorok, hangoztatták színtelenül a kommunisták nagy példáját és dicsekedtek Moszkva és Peking barátságával.

Az orosz és kínai gazdasági segély is sokkal kevésbé bizonyult hatásosnak, mint ahogy erre számítottak. Az angolok és a franciák változatlanul jobban tudták, mint az oroszok és a kínaiak, hogy mire van az új országoknak szükségük. Londonból és Párizsból nem küldtek hőekét és kucsát az egyetlenlítő országokba. Moszkvából néha igen.

Az orosz egyetemeken tanuló afrikai fiatalok a legellen-ségesebb fogadtatásban részesültek. Az évtizedes elzárkózottság most bosszúta meg magát. Párizsban senki sem fordul meg egy néger után, Moszkvában úgy vizsgálják, mint valami csodapókot.

Ahogy a keleti befolyás ereje csökkent, úgy kezdett el erősödni a friss, nyugati szél. A legtöbb afrikai ország vezetője személyes példaképének De Gaulle-t tekinti és nem Mao Ce-tungot. Johnson texasi figurája az amerikai intellektuelek körében talán ellenállást eredményez, de Ázsiában és Afrikában sokkal „érthetőbb” Johnson erős keze, mint Kennedy intellektualizmusa, vagy Eisenhower gyengeségnek tűnő habozása volt.

A nyugati világ kisebb igénnyel is lépett fel, mint a keleti. London és Párizs nem kívánt erőszakkal ideológiát kényszeríteni más népekre, sőt még nyílt támogatást sem követelt meg, hanem megelégedett egy iránykban jóindulatú semlegességgel. A Moszkvából importált marxista-leninista ideológia pedig teljesen érthetetlennek és megemészthetetlennek bizonyult az egyetlenlítő éghajlat alatt. Ami tartalom volt benne, az eltűnt, ami megmaradt belőle a szultarnek és nkrumák használatában, az csak egy visszatúzó frázis-halmaz.

Igaz, hogy a döntő lépést a változás felé a kicsiny hadseregek fegyvere hozta meg. Ahhoz azonban, hogy a hadsereg fegyvert ragadjon Moszkva és Peking barátai, Nkruma és Szukarno ellen, szükség volt arra a kijózanodásra és kiábrándulásra, amely az afrikai agyakban is megfordította a szél irányát.

ORVOSI TITOK

— EL BESZÉLÉS —

Irta: Jávör Viola

rendezzünk „görbe estét”, a vendég tiszteletére, nézzük meg az egyik jaffai mulatót.

Az apró színpadon éppen egy platinaszőke szépség szerepelt, kezében beszélő bábuval, a helyiségben mindenütt gyertyák lobogtak a homályban, mikor beléptünk. Az orvos rögtön kijelentette, hogy mindenki a vendége. Feltűnt, hogy ő maga többször egymásután töltött a konyakból és felejtette. A homályban még jobban érvényesült öszülő halántéka, kissé hajlott orra, világosszürke szeme. Hogy éppen mondjak valamit, megkérdeztem, hogy miért jött elsősorban Izráelbe. A válasz meglepett. A fiával akar találkozni. — A dzsessz éppen egy harsogó twistre kezdett, a társaság mellettünk élénk vitába kezdett a leszerelt fabábu beszélgetésének mikéntjéről. Az orvos újra töltött magának. Lassanként megtudtam egy különös történetet.

Körülbelül két évvel ezelőtt jólétű, szelídarcú, izráeli fiatalasszony kopogtatott a jónévi bécsi orvos rendelőjének ajtaján. Nyolc éve van férjével és idáig még nem jelentkezett a gyermeké. Most éppen európai nyaraláson vannak, valaki ajánlotta neki az orvost és eljött megkérdezni: lehet-e még várnia. Az orvos megvizsgálta a páciensnőt és megállapította, hogy szervezete teljesen egészséges. A hiba valószínűleg a férjben keresendő. — Egyébként teljesen egészséges házastestvérekl is előfordul, hogy a vércsoportok „nem tudják elviselni” egymást és ez okból sohasem kerülhet sor a megfogamzásra — világosította fel az orvos a meglepett asszonykát. Majd tanácsolta, hogy van egy modern módszer arra az esetre, ha mégis áldott állapotba akar kerülni. Egy egészséges himivarsejtet mesterségesen befelecsendeznek a szervezetbe. Az anyának természetesen sosem kell tudnia, hogy ki volt az „apa”, az orvos pedig gondoskodik róla, hogy egészséges és nem rosszjellemű legyen az eredeti személy, sőt a férjére is hasonlítson. A férjnek soha nem fontos megtudnia a „manóvert”, azt kell hinnie, hogy feleségét most injekció-kurára fogta az orvos.

A fiatalasszony zavart fejjel a gyenge idegzetűre jellemző, leheletnyit reszkető kezekkel távozott. Másnap újra ott volt az orvosnál. Kijelentette, hogy még egy feltétele van, az eredeti személynek feltétlenül zsidónak kell lennie. Mindketten, de főleg a férj vallásos házból valók, úgy érzi a dolog nem történhet meg másként.

Bevallotta azt is, hogy anyósa állandó celtzási jártak a fejében, mikor orvoshoz fordult. Az anyós mindenáron unokát szeretett volna egyetlen fiától, és nemrégén, 8-ik házassági évfordulójukon, mosolyba bugyolált celtzást ejtett el arról, hogy a vallás szerint tíz év után válásra ad okot a gyermektelenség.

Az orvos öszténtel kijelentette, hogy nem áll módjában az „apa” zsidó voltát is garantálni.

Ellenben — és agytekervényeinek működése egy pillanatra megbénult, míg kijelentette a mondatot — én egészséges vagyok, öreg sem vagyok, rosszjellemű sem vagyok, és ráadásul zsidó vagyok... —

Öszülő haját többször vételegsimította zavarában, fel-

állt, körbejárt, maga sem tudta, hogy mondhatott ilyet. Igaz, hogy agyegény, de ilyesmi még sosem fordult elő nála pácienssel kapcsolatban. Összeszedte magát és tréfára fogva a dologot, rögtön bocsánatot akart kérni, de észrevette, hogy a főhérbőrű asszony erősen részegezi pillantását. Minden magyarázat nélkül elbűnöszták, az orvos biztosra vette, hogy a nőt nem látja többet. De másnap újból eljött. A rendelési idő legvégére érkezett. Bent rögtön kibújt a ruhájából és arcát kezébe temetve, után a kanapéra fektült. Fehér kombinét hordott, felül apró tarka virágokkal hímézve.

Az orvos eldobta az üres Kent-cigaretta dobozt és másikat rendelt. Még mindig sűrűn iszogatótt. A társaság időközben táncolni ment, egy bitniklányok öltözött énekesnő nagyon igyekezett, hogy emelje a hangulatot. Egy-egy pillanatra odafigyeltünk.

Nemsokára megtudtam, hogy az orvos és a páciensnő az eset után szóbeli megállapodást kötöttek, ezentul nem ismerik egymást. Az asszony volt az, aki ezt alig egy év után megszegte. Először csak egy boríték érkezett Izráelből, feladó nélkül, benne egy cuclizó, kicsattanó csecsemő-fénykép.

Később elvettve levelek is érkeztek, megszületés, aláírás és feladó nélkül. A levelekből az orvos megtudta, hogy az asszony roppant nehezen tudja elviselni férjének és főleg férje szüleinek szüntelen rajongását. Őt sokszor közel sem engedték a kisfiúhoz, állandóan körülötte vannak, egy időre a szülők hozzájuk is költöztek. A legnagyobb szobát jelölték ki a gyermeknek, ahonnan kidobták a

butorokat. Mindent vadonát újat vásároltak, minden világoskék.

A fiatal anyát állandó lelkiismeretfordulás győtri, fokozatosan meggyűlölte férjét és annak szüleit. Istenem, hát vakok ezek? — mondogatta magában. A pici arcon ugyanis erősen kezdtek kibontakozni az orvos vonásai. A családi felhangolás akkor kezdett el fajúlni, mikor egy ízben az anyai nagymama is meg akarta nézni a gyereket, a ki éppen aludt. A másik nagymama a gyerekszoba ajtaja előtt ráfordított: — Márpedig, ha alszik, úgy ide nem fogod betenni a lábad!

A volt páciensnő levelei egyre ziláltabb stílusban, egyre sürűben jöttek az orvoshoz és legutóbb, talán egy hónapja arról tudósított, hogy az öngyilkosság gondolatával foglalkozik. Megkéri az orvost, hogy vegye majd gondjaiba a gyermeket, hiszen ő az édesapja. Férjével és családjával levélben szándékozik majd közölni az igazságot. A fiatalasszony kusza lelkiállapotára volt jellemző, hogy nem írta meg egyszer sem izráeli címét.

Most nem tudom, mi van az asszonykával, abban reménykedem, hogy csak muló idegkimerültség volt az egész. A gyereket szeret nem látni, megvallom, ettől nem akarom visszatartani magam. Még e pillanatban nem is tudom, hogyan találom meg őket.

A társaság mellettünk felkászálódott, menni készülnék. Kint a mulató előtt erős szél fújt a tenger felől. Pontosan olyan, mint akkor a temetőben... Valószínűleg kiült arcokra a felismerés döbbenete.

Az orvos erőltetett elnevette magát.

Ah, ne komorodjon el, felejtse el egy kissé becsipített ember fecsegését. Az egészet csak most találtam ki, a maga szórakoztatására...

A MAGAS ÉLETKOR TITKAIT KUTATJÁK

A szovjet egészségügyi minisztérium meghívott két német orvoskutatót: Edgar Ungeheuer és Jörg Schmidt-Voigt tanárokat, hogy a szovjet-nyugatnémet kulturális kapcsolatok keretében látogassanak meg a gerontológia és a geriatria (az öregek egészségi problémáival foglalkozó tudomány) kivi központját. A két kutató a Frankfurter Allgemeine Zeitung tudományos rovatában számolt be a hosszabb tapasztalatairól.

Ezek szerint a központi kutatóintézet saját klinikával is rendelkezik, ahol 125 főnyi átlagos beteglétszám mellett az öregedés élettani alapjait és jeleit teszik különleges vizsgálatok tárgyává.

Eddig több mint 40.000 nyolcvan évesnél idősebb páciens tanulmányozták az aggyastánkor fiziológiai sajátosságait. E páciensek sorából kiemelték a 120-150 évesek csoportjának Azerbajdzsán és Baku környékén nem ritka példányait, akiknek megfigyelésével az intézet különleges szakértői foglalkoznak. Legtöbbjüknek sikerült a sokáig vitatott pontos életkor, valamint az életkörülményeket hitelt érdemlően módon megállapítani. Több-ségük soha el nem hagyta szülőföldjének határait, amint hogy általános tapasztalat az aggyastánkor elérésében a fajúsi élet túlnyomó jelentősége a városossal szemben.

Az intézet az életkor fokait négy csoportba osztotta: az ember 45-60 évvel válik érettkorúvá, 61-75 éves korában éri el az öregséget és 76-90-ig aggyastánkor mondhatja magát. Ezen túl különlegesen magas életkorral állunk szemben.

Gyakran idő előtt állnak be az öregedés tünetei. Ezen majdnem minden esetben segít a rendszeres testmozgás. Az intézet sokra becsüli a hideg

AZ

Annak érdeklődésén, fennakadva élvégezni és

A kérdőív van sorolva nokságban pat, abban melyben jele forduló után megjelenésén csapat vannak feltűnnek az a minden csapat rikázva azt

HOG Mitán ez ződjön meg den számtal rikázott be szám (1-1) rikázva. Há tése közben véleményét na, ugy kérlagosan, s magóján s gyarázza ma benlétét. T mennél kev annál könn munkánk e

hogy a ké kell a 12 sz egyik szelvé azt behelyezt bentétek jelzésű szel ebben az e reptet tölti

A kérdő sze — an statisztikai tos, de nem löbző ké máz, a sp mint lapu cikíróival, ban. Remél ja látni em is és ezt a kitűlti. Ugy ismételt

A Kompl kitűltött k szelvényt — UJ KELET POB. 831. deni. Ismés tünő, szem NAGY, „V megjelölai hogy ez a rdenen 6-8 kesztőségi okozzon il dást. Mind lőles, vagy elkerülendő hez és a s abban az barmilyen tippelének

Mint ma tük, a tip csak azt figyelembe sőbb ápril postáztak. szük tehát nyeket is,

Mint ma tettük, a utolsó for án, szomb

Az UJ KELET nagy, népi tippversenye 1966

Hogyan tippeljünk?

Kérdőív

Annak érdekében, hogy a tippverseny kitöltését helyesen, fennakadás nélkül tudja elvégezni és egyúttal meg-

könnyítse a kiértékelők munkáját is, kérjük, hogy tartsa be az alábbi szabályokat:

néhány teljes munkanapot igénybevevő munka lesz, de reméljük, hogy egy héten belül megbirkózunk ezzel a feladattal is és május 8-ikáig körül már közzétehetjük az eredményeket. Valószínű, hogy többen is elfogják találni a pontos sorrendet és így alkalmasint sorsolásra lesz szükség, amelyet — mint korábban már közöltük, — május 16-án, hétfőn este 8 órakor rendezünk meg, a díjkiosztással egybekötött ünnepségen. Természetes, hogy ezt az ünnepélyt abban az esetben is megtartjuk, ha sorsolásra nem lesz szükség. Ezt az ünnepélyes, szórakoztató estét a tel-avivi HOH kulturteremben (Hájarcon-u. 61.) rendezzük meg.

MIT KIVANUNK ÖNTÖL?

A kérdőív egyik oldalán fel van sorolva a nemzeti bajnokságban résztvevő 16 csapat, abban a sorrendben, amelyben jelenleg állnak, a 25. forduló után, azaz a kérdőív megjelenésének napján. Minden csapat mellett számok vannak feltüntetve, 1-16-ig. Önnek az a feladata, hogy minden csapat mellett bekarikázza azt a számot, ah-

nyadik helyezést az Ön véleménye szerint a szóbanforgó csapat el fogja érni az idény végén (30 forduló után). Természetes tehát, hogy ugyanazt a számot csak egy csapat mellett karikázhassa be, minthogy nem történhetik meg, hogy a tabella bármelyik helyén egynél több csapat álljon.

HOGYAN TÖLTSE KI A KÉRDŐIVET?

Miután ezt elvégezte, győződjön meg arról, hogy minden számot csak egyszer karikázzon be és minden egyes szám (1-16-ig) be lett karikázva. Ha a kérdőív kitöltése közben megváltoztatná véleményét és javítani akar, ugy kérjük, tegye ezt világosan, azaz a kérdőív margóján szavakkal is magyarázza meg a javítás mi- benlétét. Természetes, hogy ennél kevesebb a javítás, annál könnyebb lesz a mi munkánk és ezért kérjük,

hogy ettől a lehetőség ke- retein belül tartózkodni szives- kedjék, ami olymódon érhető el, hogy előbb egy iv papíron, „piszkozaton” állapítsa meg az Ön által vélt helyezési sor- rendet és azután ennek meg- felelően karikázza be a szá- mokat. Ajánlatos az is, hogy esetleges későbbi viták, vagy fellebbezések elkerülése vé- gét készítsen saját maga ré- szére egy másolatot is, s őrizze meg azt az eredmé- nykiírdetésig.

★
Kedves olvasóinknak — mind azoknak, akik állandóan figyelemmel kísérik a sport- rovatot, mind pedig azoknak, akik „vaktában” tippelnek — sok szerencsét, jó szórako- zást kívánunk.

AZ UJ KELET
SZERKESZTŐSÉGE
és a tippverseny-bizottság.

Igy töltsük ki a szelvényt

Az ezen az oldalon meg- jelenő kérdőívben a csapatok sorrendje a következő:

1. Hápoél Tel Aviv
2. Makkábi Natanja
3. Simson Tel Aviv
4. Hápoél Petach Tikva
5. Makkábi Tel Aviv
6. Makkábi Jaffa
7. Hápoél Rámát Gán
8. Hápoél Haifa
9. Hákoách
10. Hápoél Jeruzsálem
11. Hápoél Mácháné Jehuda
12. Bné Jehuda
13. Makkábi Säärájim
14. Hápoél Beér Séva
15. Makkábi Petach Tikva
16. Betár Tel Aviv

Tegyük fel, hogy a követ- kező végső helyezést kíván- juk tippelni:

1. Makkábi Natanja
2. Hápoél Tel Aviv
3. Hápoél Petach Tikva
4. Hápoél Haifa
5. Simson
6. Makkábi Jaffa
7. Makkábi Tel Aviv
8. Hápoél Rámát Gán
9. Hápoél Jeruzsálem
10. Bné Jehuda
11. Hákoách
12. Makkábi Petach Tikva
13. Makkábi Säärájim
14. Hápoél Beér Séva
15. Hápoél Mácháné Jehuda
16. Betár Tel Aviv

Ebben az esetben a számo- kat a következőképpen kell bekarikáznunk:

A kérdőív első sorában, a Hápoél Tel Aviv neve mellett a 2-es számot, a következő sorban, a Makkábi Natanja neve mellett az 1-es, a har- madik sorban, a Simson ne- vével szemben az 5-öst, majd sorrendben, felülről lefelé, a 3-as, a 7-es, a 6-os, a 8-as, a 4-es, a 11-es, a 9-es, a 15-ös, a 10-es, a 13-as, a 14-es, a 12-es és végül a 16-os számot kell bekarikáznunk.

Forgácsok

Ahol a jözanész véget ér, ott kezdődik az indulat.

Reméljük, hogy az ember megéri a saját jövőjét.

Tapintatosnak az olyan embert tekintjük, aki olyan előrelátó, hogy inkább sem- mit se mond.

NE FELEJTSE EL,

hogy a kérdőívhez csatolni kell a 12 szelvényt is. Ha az egyik szelvényt hiányzik, ugy azt behelyettesítheti az el- mult pénteken megjelent „X” jelzésű szelvényvel is, amely ebben az esetben azt a sze- repet tölti be, amit a Jocker

a kártyacsomagban. Ha így sincs meg a 12 szelvénye, ugy a hiányzó szelvényt olymódon is helyettesítheti, hogy 30 agorás postabélyeget mellé- kel minden hiányzó szelvény ellenértéke fejében — mert ennyi volt a szelvényt tartal- mazó UJ KELET ára.

A KÉRDŐIV MÁSODIK RÉSZÉ

A kérdőív második ré- sze — amelynek kitöltése statisztikai okokból kívána- tos, de nem kötelező — kü- lönböző kérdéseket tartal- maz, a sportrovattal, vala- mint lapunk más rovataival, cikkiróival, stb. kapcsolat- ban. Reméljük, hogy be fog- ja látni ennek a fontosságát is és ezt a részt is gondosan kitölti. Ugyanakkor azonban ismételt hangsúlyozzuk,

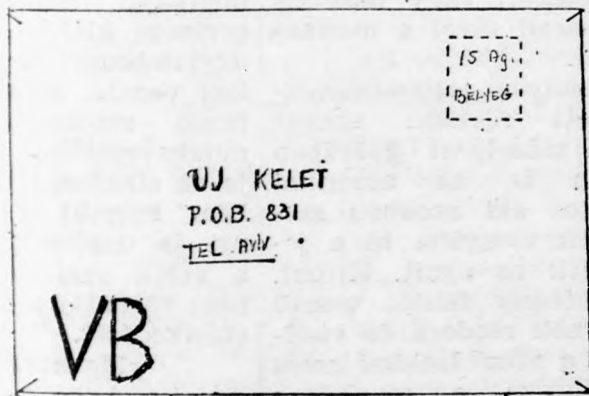
hogy ha nem is tölti ki a kér- dőívnek ezt a részét, — tip- pelését akkor is figyelembe vesszük, ha a megfelelő sze- lvények, illetve szelvények és postabélyegek mellékelve lesznek és nevét, valamint pontos címét feltünteti a megfelelő módon. Kérjük, hogy a nevet és a címet olvashatóan, LEHETŐ- LEG NYOMTATOTT BETŰK- KEL TÖLTSE KI.

A KÉRDŐIV KOMPLETTIROZÁSA

A komplett anyagot — a kitöltött kérdőívet és a 12 szelvényt — zárt borítékban: UJ KELET, TEL-AVIV, — P.O.B. 831. címre kell bekü- ldeni. Ismételt hangsúlyoz- zunk, hogy a borítékokat fel- tűnő, szembeütő módon KÉT NAGY „VB” BETŰVEL kell megjelölni annak érdekében, hogy ez az anyag ne keve- redjen össze a rendes szer- kesztőségi postával és ne okozzon ílymódon fennaka- dást. Minden további megje- lölés, vagy szöveg a borítékon elkerülendő, míg a kérdőív- hez és a szelvényekhez csak abban az esetben csatolandó bármilyen kísérelővel, ha a tippelőnek olyan javaslat

van, amely a kérdőív megfe- lelő rovatába nem fér be. Kérjük, hogy a kérdőívet és a 12 szelvényt iratkapoc- csal, vagy gombostűvel csa- tolja egymáshoz olymódon, hogy a szelvények számszerű sorrendben következzenek egymásután. Az esetleges hiányzó szelvény helyébe tett „X” jelzésű szelvényt, vagy bélyegeket ugyancsak ugy kell elhelyezni, mintha az a hiányzó számú szelvény len- ne. Tehát, ha például a 4-es számú szelvényt hiányzik, ak- kor a szelvények sorrendje a következő lesz: 1 - 2 - 3 - „X”, vagy bélyegek, - 5 - stb. — egészen 12-ig.

A BORITEKOT IGY CIMEZZÜK:

A BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ

Mint már korábban közöl- tük, a tippverseny-bizottság csak azt az anyagot veheti figyelembe, amelyet legké- sőbb április 6-ával bezárólag postáztak. Figyelembe ves- zünk tehát azokat a szelvé- nyeket is, amelyek 7-én, vagy

8-án érkeznek be, abban az esetben, ha a BORITEKON VILAGOSAN KIVEHETŐ AZ ÁPRILIS 6-IKI, VAGY KORÁBBI POSTABÉLYEG- ZÖB. Esetleges kételyek elke- rülése végett ajánlatos, hogy ne várjunk az utolsó napig az anyag beküldésével.

Az eredmények kiértékelése

Mint már korábban jelen- tetjük, a nemzeti bajnokság utolsó fordulóját, április 30- án, szombaton játsszák le és

ezután azonnal hozzálátunk a beérkezett szelvények kiér- tékeléséhez. Minthogy töme- ges részvételre számítunk, le és

A Nemzeti Bajnokság végső helyezési sorrendje, a 30 forduló után, véleményem szerint a következő lesz (alant felsoroljuk a csapatok sor- rendjét a 25-ik forduló után):

Minden csapat neve mellett azt a számot kell bekarikáznunk, ah- nyadik helyet foglalja el majd — az ön véleménye szerint — a szóban- forgó csapat.

Itt kivágandó!

Hápoél Tel Aviv	1	2	3	4	5	6	7	8
Makkábi Natanja	1	2	3	4	5	6	7	8
Simson Tel Aviv	1	2	3	4	5	6	7	8
Hápoél Petach Tikva	1	2	3	4	5	6	7	8
Makkábi Tel Aviv	1	2	3	4	5	6	7	8
Makkábi Jaffa	1	2	3	4	5	6	7	8
Hápoél Rámát Gán	1	2	3	4	5	6	7	8
Hápoél Haifa	1	2	3	4	5	6	7	8
Hákoách	1	2	3	4	5	6	7	8
Hápoél Jeruzsálem	1	2	3	4	5	6	7	8
Hápoél Mácháné Jehuda	1	2	3	4	5	6	7	8
Bné Jehuda	1	2	3	4	5	6	7	8
Makkábi Säärájim	1	2	3	4	5	6	7	8
Hápoél Beér Séva	1	2	3	4	5	6	7	8
Makkábi Petach Tikva	1	2	3	4	5	6	7	8
Betár Tel Aviv	1	2	3	4	5	6	7	8

Kedves Olvasó!
Kérjük, válaszoljon az alant következő kérdésekre is, amire statisztikai célokból van szükségünk. Ez azonban nem elengedhetetlen feltétele a tippversenyen való részvételnek. Előre is hálásan köszön- jük a kérdések megválaszolását.

1. Származási ország
 - Magyarország
 - Románia
 - Csehszlovákia
 - Jugoszlávia
 - Más
2. Korcsoport
 - 20-ig
 - 21-40-ig
 - 41-60-ig
 - 60-on felül

3. Olvassa-e a sportrovatot?
 - Állandóan
 - Néha
 - Csak most, a tippverseny alkalmából
4. Elégedett-e az Uj Kelet sportrovatának formájával?
 - Igen
 - Nem

5. Javasolja-e, hogy a labdarugáson kívül, vagy a labdarugás rová- sára más sportágakat domborítsunk ki?
6. Olvassa-e állandóan más lap sportrovatát is?
 - Igen
 - Nem

7. Ha igen, melyik lapban?
8. Résztvesz-e a Football-TOTO versenyeken?
 - Igen, minden héten
 - Néha
 - Nem

9. Mivel kezdi a lap olvasását?
Hétköznap:

10. Jelölje meg az ön által legjobban kedvelt három rovatot, vagy cikkfajta- t.

11. Jelölje meg az Uj Kelet ön által legkedveltebb három cikkiróját
12. Jelölje meg, kitől szeretne többet olvasni, vagy milyen rovatból .kiván-e többet és melyik rovat terhére?

Kérjük, hogy a megfelelő válaszokat a fenti úrlapon jelölje meg X-szel. Hálásan köszönjük a fenti szelvény gondos kitöltését. Szerencsés tippelést és nyerést kívánunk.

.....

(Név) (Város) (Utca és szám) (Foglalkozás)

Itt kivágandó!

BIRJA -

Újkori förlénelmünk húsz évvel ezelőtti éposza

Irta: Galili G. Ervin

Újkori történelmünk lapjain két alkalommal vésték be arany betűkkel ádár hó tizenegyedikét.

A féltáru titán, Jozsef Trumpeldor és hét bajtársa 46 évvel ezelőtti hősi halálának története már régen „kötelező tanfolyam” az elemi iskolában. A telchaji oroszlanos sírjukra vésett „Tov lámut bóád árcénú” (Jó meghalni a hazánkért) mondat pedig már a második nemzedék jelszavává vált.

A másik ádár 11-ike már kevésbé vésődött be a köztudatba. Talán azért, mert itt a bátorság nem követelt emberáldozatokat. Ennek ellenére az útban lévő állam szempontjából ez a nap is fontos határkövet jelez. Ezen a napon, 1946 ádár hó 11-ikének esős, zivataros éjszakáján, háromezer, mindegyik elszánt ifjú szállta meg Birját.

Ez az éjszaka valójában csak folytatása volt a három hónappal azelőtti eseményeknek. Ugyanis 1945 decemberében, a Bné Akiba vallásos mozgalom tagjai telepedtek le az ősi Birján, hogy ott felújítsák az egykoron oly híres helység valási életét.

Csupán kis területet foglaltak el, melyet az idők folyamán akartak kibővíteni. Nagyon nehéz napok vártak az új honfoglalókra. Szerény élelmüket számráhatón kellett felhozniok a közeli Cfatról. Az erős tél is megnehezítette munkájukat. A sok viszontagság ellenére is kitartottak, — amíg nem jöttek az angolok.

Az angolok, akiknek szemét szúrta az új település, a közelben állomásozó arab légző elleni állítólagos (megrendezett) zsidó támadás reakciójaként, 1946 ádár 2-án megszállták Birját, az ottlévő 24 tagú kis csoportot, mint „helyőrséget” letartóztatták és a Kanaán hegyi rendőrségi fogdába szállították.

Hamar kitudódott a dolog és a Cfatról kiindult tiltakozást az egész jisiv magává tette. A jisiv valamennyi szervezete a tiltakozások önzénelvű ársztotta el az angol hatóságokat. Bizonyítékok felmutatását követelték a 24 chalu ellen — de mindhiába. Első alkalommal történt meg, hogy egy település valamennyi tagját bebörtönözték.

„Nem feladni Birját” — volt az egyetemes jisiv jelszava. Ennek hatása alatt tíz nappal később, ádár hó 11-ének zivataros, hideg éjszakáján a heglánc keleti nyulványát 3000 ifjú szállta meg s megalapította Birja Bétet.

„Építeni és ültetni jöttek” — volt az új honfoglalók jelszava. — „Tegnap még egyenruhát öltöttünk, ma pedig telepek vagyunk” — tették hozzá az ifjakhoz csatlakozott leszerelt katonák. Azonnal nekiálltak a talajjavításhoz, ültetéshez, valamint sátraik felállításához. Utolsó aktusként az árbóca felhúzták a zászlót.

Az örömet nemsokára öröm váltotta fel. Este megérkeztek a brit oroszlan hatalmas tankjai és pozdorjává zúzták két kezük egész napi munkáját. Ifjaink ezután sem adták fel a harcot. Másnap megismétlődött a harmadi khonfoglalás és megszületett Birja Gimel.

Közben beköszöntött a szombat. A szomszédos cfáti jisiv tagjai a meleg étel-

lel együtt az egész jisiv meleg szeretetét és bátortását is magukkal hozták. A Birjáért folyó harc egygyé kovácsolta az egész jisivot. Miután az angolok meggyőződtek arról, hogy Birjában az egységes jisiv a zsidó ellenállás hősi époszát látja, jobbnak látta a meghátrálást, majd 20 (írd és olvassd húsz) ifjúnak megengedték a letelepedést.

Száz nappal később az angol oroszlan végleg elhagyta Birját, melynek hősi époszát a nemzet egyik legnagyobb költője, Nátán Altermann az „Admát Birja” című költeményben énekelte meg.

Két évvel később ugyan-ezen a Birján át jöttek a körülzárt Cfat felszabadítására a Palmach hős katonái.

*

Húsz éve történt. A napokban felmentünk a Ka-

náán hegy mögött levő Birjára.

Elhagyatottságában találuk az egykor oly dicső vőreidőt. A két évtizeddel ezelőtti dicsőségből csak az emlék maradt. A látogatók, emlékkönyv helyett a dűledező falakra írták fel neveiket. Az egyetlen ép valami, a kenyeret sütő kemence. Más minden összetörve, őszeszűzva.

A citadella veszélyes, dűledező lépcsőin felmászunk a kilátótoronyba. Festő ecsetjére méltó a panoráma. A völgyben teljes fenségében elterülve találjuk a gyönyörű Cfatot, távolabb az 1208 méter magas Dzsermák hegygel. A másik oldalán a hóval borított Cheron, keletre pedig a csodás Kineret, melyre a lenyugó nap ontotta erőtlén sugarait.

Hazafelé jövet leereszkedünk a völgybe. Itt találjuk az 1949-ben alapított,

„legujabb” Birját. Körülnézünk az ország egyetlen erdészfalván, s elgondolkodunk hogy mi mindent is látott már a többször is megújult település.

Ezzel kapcsolatba eszünkbe jutott a Midrásnak az a legendája, hogy a könyv és a kard egyszerre jött le az égből. Birjával kapcsolatban érdemes idézni ezt a szép legendát.

Itt találjuk Benijáhu ben Jehojada, Dávid és Salomon királyok hadügyminiszterének, valamint Aba Saulnak, a Misna bölcsének sírját. Pontosan négyszáz évvel ezelőtt itt alkotta meg Maran Jozsef Káro a zsidóság mai napig is érvényes törvénykönyvét, a négykötetes Sulchán Aruchnak első részét az „Orach Chájim”-ot.

Húsz évvel ezelőtt az újkori zsidó hősiesség legendája született meg itt. Ma pedig Izrael erdő-kultúrájának Birja a fellegvára.

A PENICILIN PIONIRJA

Irta: Lois Mattox Miller

Huszonöt évvel ezelőtt, 1941 zord telén, London még a blitz alatt vonaglott és a náci már megszállták csaknem egész Európát. Oxfordban, dr. Howard Walter Florey (ma Lord Florey) elkészített laboratóriumi munkáiról és fáradság, gondterhesen hazaindult az el-sötétített éjszakában.

Ez időben a penicilin még csak kísérleti stádiumban volt és a munka valahogy zsákutca felé haladt. Dr. Florey tudta, hogy a gyógyszer sokezer életem menth meg a háborúban. Fárahatatlan alapossgal, Florey és munkatársai kitanulták a rejtélyes humusz kultiválását bakterium táptalaj folyadékban, és rájöttek, hogyan kell kivonni belőle a csipetnyi sárgás-barna port, amely a penicilint tartalmazza. És kísérleti állatokon kimutatták, hogyan semmisíti meg a penicilin a kókuszmikrobákat, amelyek tucatnyi halálos fertőzést okoznak.

De a penicilint — döntő formában — emberi lényeken még nem próbálták ki. Egy évvel ezelőtt ugyan dr. Charles Flechter próbálkozott kisebb kísérletekkel, de a csekély gyógyszerkészlet kimerült, mielőtt bizonyított eredményt érhetett volna el. A penicilin értékének klinikai bizonyítékai nélkül pedig a gyógyszergyárak nem mutattak hajlandóságot a gyógyszer hasznos mennyiségben való előállításának költséges finanszírozására. — Eár a dr. Florey rendelkezésére áll mennyiség még mindig csekély volt, laboratóriuma már elég penicilint produkálhatott néhány komolyabb kísérlet megvalósítására. A különleges szakértelmet igénylő kísérletek végrehajtását dr. Florey felesége, Mary Ethel vállalta, aki az ausztráliai Adelaide egyetemen nyerte el orvosi diplomáját. Ethel könyv nélkül tudta a penicilin történetét.

A penicilin sztória 1928-ban kezdődött, amikor Sir Alexander Fleming egy különös humusz kifejlődését észlelte londoni laboratóriumának egyik bacillus tenyésztő lemezen. Ez a humusz a körülötte lévő bakteriumokat azonnal megsemmisítette. A kísérletek bizonyították, hogy az anyagot be lehet ültetni a sebekbe, anélkül, hogy ártana az élő szöveteknek. De Fleming felfedezését tíz éven át ignorálta a tudomány.

1938-ban, dr. Howard Flo-

rey, aki a fertőzés elleni új szerek után kutatott, felújította, majd új alapokra fektette Fleming kísérleteit. Három évi megfeszített munka után, az oxfordi kutató tudósoknak hatalmas mennyiségű bakterium táptalajból sikerült kivonni a csipetnyi port, amely az új gyógyszer — a penicilint tartalmazta.

Howard Florey most az oxfordi kórházakhoz fordult, engedjék meg, hogy felesége beadassa a penicilint a megfelelő betegeknek. A penicilin-árad, amit 1942-ben, azon a sorsdöntő napon rábíztak, ma aligha lenne elegendő dózis egyetlen beteg kezelésére. Ethel az értékes gyógyszer oldatokat és kenőcsöket bepreparálta, amelyeket kis orvosságos üvegekben és sterilizált kozmetikai tégelyekben helyeztet el. Az egész készletet egy régi retikülbe csomagolta, amelyet rászíjazott a biciklijére. Így indult el monumentális küldetésére, hogy bemutassa a penicilin csodáját a világnak.

Ethel először felületi fertőzésben szenvedő eseteket szellett, ahol az eredményeket szabad szemmel megfigyelhették — endémikus fekélyeket, gennyes sebeket, amelyekben hemzsegték a gyilkos staphylokókusok — (szőlőfürt alakban elhelyezkedő, gömbölyű kórokozók). A penicilin eltüntette a rossz indulatú kókusztokat és a tönkretett hús gyorsan és tisztán begyógyult. A kezdeti bátortónak bizonyult.

De a penicilin igazi erőpróbájára a test belsejében előforduló fertőzések kezelésével került sor. Dr. Flechter már sikeresen befecskendezte penicilint a vénákba, de nehéz volt a gyógyszert hatékony színonalon tartani a vérben. Miért nem lehetne a penicilint egyszerűen az izmokba fecskendezni?

Éppen akkor hoztak be a Radcliff kórházba egy fiatal asszonyt, aki egy sajátkezüleg végzett abortálás után súlyos medence fertőzést és belső vérzést kapott. Allapota rohamosan rosszabbodott. — Hat napon át, naponta kétszer, Ethel akkoriban rop-

panznak tűnő penicilin dózissokat adott be neki. A fiatal asszony meggyógyult. A nagy adagokban beadott gyógyszernek nem volt káros utóhatása.

Másnap egy kéthónapos bébit hoztak be, elferdült gerinccel, egy csontvelőgyulladás következményeként. — Ethel Florey hat hónapon át kezelte penicilin injekciókkal, amíg egészségesen visszaadták szüleinek a bébit.

Agyhártagygyulladás, szív-bélméhártyagyulladás, empiéma, vérmérgezés kerültek sorra. A penicilin diadalmasodott mindahányon és még egy egész sereg fertőző betegségen. A szulfa-gyógyszerektől eltérően, a penicilin egyaránt hatásosnak bizonyult mind a staphylokókusok, mind a streptokokusok ellen. És minden káros utóhatás nélkül óriási mennyiségekben adható be, ugyancsak eltérően a szulfa gyógyszerektől.

Ezentúl minden erőfeszítés a minél nagyobb mennyiség előállítására irányult. Mivel a penicilint a vesén keresztül üríti ki a szervezet, a páciens vizeletéből visszacszerelték a gyógyszert, megtisztították és újra felhasználták. Egy gyógyszergyár is megkezdte a termelést, de csak elenyésző mennyiségben.

1942 szeptemberében, Ethel Florey egyszerűen harca a fertőzés ellen, végetért. A penicilint addig 187 esetben kísérletezték ki sikeresen. Injekciókban, pilulákban, kenőcsökben kifejlesztették a gyógyszer beadási technikáját. 1943 elején megjelent az első hivatalos beszámoló a gyógyszerrel a Lancet-ben, a brit orvosi szakfolyóiratban.

Ugyanez a lap vezércikkben méltatta a Florey-házaspár munkáját és az új bakteriumölő gyógyszer kérésételen hatásosságát. De a vezércikk három szava — „Páratlan — de hozzáférhetetlen” tömören kifejezte a helyzet tragédiáját is. Csodával határos erőfeszítésre volt szükség, hogy a penicilint a háborús szükséglethez kellő mennyiségben tudják előállítani.

Howard Florey már 1941 júliusában megpróbálta felkelteni az amerikai tudósok érdeklődését a penicilin háborús lehetőségeire. De az ekkor még ki nem kísérletezett gyógyszer tömeg-termelési módjára a kórházban a gyógyszer több, mint 3000 sebesültet mentett meg a gáz-úszkódástól, a legrejmesebb harcéri fertő-

SZINES KOCKÁK

FRANCIAORSZÁG

A párizsi rendőrségnek 30 ezer tagja van, akik közül 22 ezren viselnek egyenruhát. Az idei költségvetést némileg fel kellett emelni, többek között azért, mert 6800 frankot irányoztak elő szappanra, a nyári fehér egyenruhák mosására. Kétszer ennyire van szükség az erkölcselen, vagy zavaró utcai feliratok eltávolítására. Nem fog többé kerülni a többször is megújult település.

SPANYOLORSZÁG

Julio Palacios professor, a híres madridi matematikus előadást tartott „relatívistikus axiomatika” nevével a teóriájáról, mellyel meg kívánja dönteni Einstein Albert professor relativitási teóriáit. Palacios professor előadását ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Ha netalán megértették volna, tisztelt hölgyeim és úrain, azt, amit hallottak, akkor helytelenül fejeztem ki magam. Amit mondani akartam, azt senki sem értheti meg. —

Erthetetlen tanait Palacios

cios professor rövidesen publikálni fogja a madridi Királyi Akadémia hivatalos lapjában.

A spanyol autósok hadindítottak a halálos komolyság ellen a közúti forgalomban. Az úrvezetők, akik csikuk hátsó ablakára spanyol, kasztíliai, katalán spanyol nyelvű táblát helyeztek el ezzel a felirattal: „Kérjük, mosolyogjon!”

Ilyen módon kívánják enyhíteni a kemény nyelvhasználaton, ami Spanyolországban is gyakori a gépjárművek tulajdonosai között a legcsekélyebb nézeteltérés esetén is.

Az autóval nem rendelkező spanyolokat viszont bosszantja ez a nyegleség. Többé az követelik az autósoktól, hogy tartsák be a forgalmi szabályokat, mintha egy egymást mosolygással biztassák.

Egy madridi négylábú szont úgy látszik helyes az autósok mosoly-akcióját. Gazdája jóvoltából a farkas táblácskát hord, melyen olvasható:

„Sororia por favor!” (Kedvesem, nevéssen!)

LEVELEK A SZERKESZTŐHÖZ

Miért tart fenn tudakozót az Egged?

Evenként csak egyszerűkészer járok Tel-Avivban, de már megszoktam, hogy a központi autóbusszállomás tudakozójában, ha valamilyen autóbussz kiindulási helye felől érdeklődöm, az illető „felvilágosító” ur hüvelykujjával leveget jobbra, vagy balra a legelőbe bök, amiből meg kell értenem, hogy az autóbusszállomás körülbelül hol fekszik. Már régen tudomásul vettem, hogy valószínűleg ez a magas intelligenciájú, kulturált városi ember udvariassága. Annnyit már nem szentel az érdeklődő utasnak, hogy a környékbeli utcát, ahonnan a kért autóbussz elindul, megnevezze.

Körülbelül két hét előtt értesítést kaptunk a Moácfától, hogy néhány autóbussz ezenul egészen a kibucig fog közlekedni. Szerettem volna meg tudni, hogy ezek az autóbusszok

szok mikor indulnak és főleg honnan. Tegnap Chederán érdeklődtem meg, hogy tudnak-e valamilyen ilyen irányú változásról. A tudakozó nem tudott róla. Megkerestem a forgalmi vezetőt. Ő sem tudott a dolgról semmit sem. Hivatkoztam arra, hogy több mint egy hete látom napról napra közlekedni ezeket az autóbusszokat. Felvonja a vállát és azt mondja: „Úgy látszik Párdesz Chánáról indulnak.”

Párdesz Cháná nem egészen 9 kilométernyi távolságra van Chederától. Ott a hivatalos táblán már tíz utas autóbussz indulási ideje volt feltüntetve. Ezek közül 8 autóbussz Chederán megy keresztül. De ott erről semmit nem tudnak.

Weizmann Abraham Kfar Glickson

Az izraeli munkamorálról

Szapir pénzügyminiszter kijelentése szerint Izraelben sajnálatos módon csökkenőben van a munkamorál. Hasonló véleménnyel volt a néhány évvel ezelőtt Amerikából nálunk járt szakértő is. Az amerikai szakértő, miután több gyárat meglátogatott, arra a megállapításra jutott, hogy az izraeli munkások nagyrésze kedvtelenül dolgozik, munka közben nem énekel, nem füttyöl, de mégcsak nem is mosolyog. Alig várja a munkaidő befejezését, gyakran jelent betegeket, vagy más címen marad távol a munkahelyéről.

Ugyanígy tapasztalatokra jutott röviddel ezelőtt ásdódi műselyem gyárában Rogozin is, az amerikai milliómós aki azonban személyesen vizsgálta ki a jelenségnek az okait. Kitént, hogy néhány felelős vezető és mérnök modora és viselkedése a munkásokkal szemben okozza a munkások

kedvtelenségét és a munkamorál leromlását. Rogozin az illető vezetőket leléptetve, nyomban korrigálta a hibát.

Sok hasonló gyárról üzemről tudunk, amelyekben a helyzet ugyanezt a képet mutatja, kivéve az olyan eseteket, ahol az alkalmazottak önzetesen srkukra állnak és a nekik járó emberi bánásmódot, módort gerinces kiállással harcolják ki maguknak. Miután azonban nagyon kevés gyárnak, vagy üzemnek munkáskai mutatnak ilyen gerinces kiállást, a pénzügyminiszternek tudomásul kell vennie, hogy amíg meg nem felel rendszabályokkal munkavezetőket nem szorítja az alkalmazottakkal szembeni korrekt elbánásra való uri és tisztességes modorra a velük való közlekedésnek nem várhatja a munkamorál emelkedését.

Moskovits Max Akkó.

zöld klinikai munkája megváltoztatta a helyzetet. Az amerikai gyógyszergyárak, a kormány segítségével, teljes gőzzel megkezdtek a penicilin termelést.

1944 júniusában, a második front megnyitásával, Ethel Florey volt a főorvos Anglia egyik legnagyobb kórházánál, penicilin-terápiát osztályának. Csak ebben a kórházban a gyógyszer több, mint 3000 sebesültet mentett meg a gáz-úszkódástól, a legrejmesebb harcéri fertő-

Pro do meg Akkó toztam az ze. Evek csak fel a emlegetté róla, min ság nag mindannyi rok volta

Később ségének „Az én szerette sel irt ró seit meg hibáit me vel magy hogy má tott belő zött a h Az utóko hezen tu gyan jut úton Váz magasabb

Halála Izi

A ker ber há zott Váz mélyével. megbocsás sul a n hogy a p zetőszerz ganak e kispolgár hetséges

Tudták do kispol val kerü rosi vez ezeknek nak, kis velőknek, vetitőkre vendégek vitte őt resztül a ségesen te. Ő sen nekik. B sé izlést ki a zs tüntetett val, amil dalmi ké politikusa kedni, ak ciáldemol nista elv

A közé zsidóság a követ magára szólalt idején is telmeseb mint az is volt. ni is sze ható mo len és t veihöz. hogyan tot kelt valami ket képt rekedne, biztosít

Valójá gondolt, meggyöz zsidóság loment totta. E bant ki, ta”) ujsi a zsidók szerített szelénth dekek metlen ellentmo adat vo leménye ges zsidó teztok.

Az al kívül tá számolt gal, mi retével, ve ezze viselőtá matian rémképt lesz, ha a zsidó gyarok fog akk ér, has gondola kor ige lentős

VÁZSONYI VILMOS

meteorszerű pályafutása

Pro domo. 1926-ban halt meg Vázsonyi Vilmos. Akkor még nem tartoztam az újságolvasók közé. Évek múlva figyeltem csak fel a nevére. Kortársai emlegették. Ugy beszéltek róla, mint a magyar-zsidóság nagyemberéről. Ezek mindannyian zsidó kispolgárok voltak.

Később olvastam a feleségének a könyvét, amely „Az én uram” címmel jelent meg. Természetes, hogy szeretettel és megbecsüléssel írt róla. Férfiúi kilengéseit megbocsátotta. Emberi hibáit megértette. Emlékeivel magához ölelte, úgy, hogy másnak már nem jutott belőle semmi. Beköltözött a hű feleség szívébe. Az utókor ezek alapján nehezen tudja elképzelni: hogyan jutott el tisztességes úton Vázsonyi Vilmos a legmagasabb közjogi méltósághoz, tisztséghez, amit zsidó Magyarországon elérhetett?

**— izraeli szemmel —
— Elhalálozásának
40-ik évfordulójára —**

Írta: Gervai Sándor

Wien-Badenből hozták eltemetni a budapesti zsidó temetőbe.

A nekrológokat nem sajnálták tőle. Gyászbeszédében sem volt hiány.

Azután nagy csend támadt. Már az sem kellett visszhangot, hogy díszkiadásban jelent meg válogatott beszédeinek, cikkeinek gyűjteménye.

Halála tizedik, huszadik, harmincadik évfordulója alkalmával egyetlen sort sem nyomtattak le róla.

Halála negyvenedik évfordulóján talán már csak Izrael államában emlékeznek meg róla

A keresztény magyar liberális nehezen bír, de megbarátkozott Vázsonyi Vilmos személyével. Mosolygva és megbocsátóan vette tudomásul a magyar társadalom, hogy a politikai életben vezető szerepet harcol ki magának ez a külsejében is kispolgárra emlékeztető, tehetséges ügyvéd.

Tudták róla, hogy a zsidó kispolgárság szavazataival került be Budapest városi vezetőségébe. Ugyanezeknek a derék szatócsoknak, kispárosoknak, könyvelőknek, ügynököknek, közvetítőknek, kávéházi törzsvendégeknek a lelkesedése vitte őt be évtizedeken keresztül a parlamentbe. Hűségesen kitartottak mellette. Ő sem okozott csalódást nekik. Búszkén, olykor kiszedés izléstelenül domborította ki a zsidóságot. Búszkén tüntetett zsidó származásával, amikor divat és társadalmi kötelesség volt zsidó politikusként megkeresni kedni, akár bárók, akár szociáldemokrata, vagy kommunista elveket képviseltek.

A közéletben is a magyar zsidóság jogegyenlőségének a követelésével hívta fel magára a figyelmet. Megszólt a tisztaeszlári-per idején is. Okosabban és értelmesebben beszélt és írt, mint az ellenfelei. Humora is volt. Gúnyolni és támadni is szeretett. Tudott vitatódni a modorával is közvetlen és barátságos lenni híveivel. Mestere volt annak, hogyan lehet azt a látszatot kelteni, mintha valóban valami sajátos zsidó érdekét képviselné, sőt, arra törekedne, hogy a jövőt is biztosítsa.

Valójában erre nem is gondolt. Az asszimiláció meggyőződéses híve volt. A zsidóság csendes és fájdalmentes kimúlását óhajtotta. Haragja akkor robbant ki, amikor „antiszemita” újságírók zajt csaptak a zsidók körül s arra kényszerítették, hogy állandó kénszenléten álljon a zsidó érdekek védelmére. Kényelmetlen és felemás helyzet, ellentmondásokkal teli feladat volt ez, mert az ő véleménye szerint — különleges zsidó érdekek nem léteztek.

Az akkori Palesztina rendkívül távol volt tőle. Nem számolt vele, mint valósággal, mint a zsidó jövő keletével. Nem volt elszigetelt ezzel a nézetével. Képviselőtársa, Sándor Pál, általában éjszakánként azzal a rémképpel viaskodott: Mi lesz, ha háború tör ki majd a zsidók országa és a magyarok országa között? Mit fog akkor ő csinálni? Ilyen és hasonló „gondok” és gondolatok ébredtek akkor igen tehetséges és jelentős befolyással bíró ma-

gyar-zsidó politikuskok elméjében, amikor az izraeli államzseme homlokán halálveríték gyöngyözött és tárogatásra lett volna szükség, nem pedig a tétlenséget és rosszulalutú közönyt igazoló szövegekre. Vázsonyi tehetségéhez méltatlanul, élete végéig ebben a z s á k u t c á b a n tévelygett. Ezért nem tud vele az utána következő nemzedék, mit kezdeni. **Kizárólag a saját kortársaihoz tudott szólni.** Az utókorra nem hagyott semmit.

A zsidó utókorra egészen bizonyosan nem!...

Vázsonyi Vilmos a „Désy-Lukács perben” tartott beszédeivel országos népszerűsége tett szert. Ezzel alkotta meg ügyvédi hírnevét. Politikai pályája kezdetén Budapest fejlesztési kérdéseivel foglalkozott. Fokozatosan haladt előre.

Politikai jelentősége akkor növekedett meg, amikor a Szociáldemokrata Párt szövetséget kötött vele az általános titkos választójog kiharcolására. Ugyanis a nyílt szavazás teljesen lehetetlenné tette, hogy szociáldemokrata képviselők bekapcsolódjanak a parlamentbe. A Szociáldemokrata Pártnak voltak szak szervezeti, magasszínvonalú értelmiségi káderei, rokonszenvezők tömegei, de politikai gyakorlatlan nem rendelkezett. Ez a fogyatékos sága a forradalmak idején mutatkozott meg tragikus formában. A tapasztalathány hátrányára vált a hatalom megtartásáért, a kormányzása megszilárdulásáért vívott harcában.

Gróf Károlyi Mihályt elmentében — aki a demokratikus eszme renegátjának tekintette Vázsonyi Vilmost, mert igazságügyminiszter korában a baloldali szellemű, békepropagandát folytató „Galilei Kör”-t feloszlatta — Garami Ernő a szociáldemokraták támogatását biztosította a részére. Ez nem mindig volt könnyű. Vázsonyi Vilmos ugyanis megtorló intézkedésekkel sújtotta a Kommunista Magyarországi Pártját. Kun Béla leteremtésében sokan az ő kezdeményezését látták.

Vázsonyi Vilmos az egyetlen miniszter volt a Monarchiában, aki élesen tiltakozott a breszt-litovszki béke ellen, amelyet a Központi Hatalmak a fiatal Szovjetunió forradalmár vezérével, Leninnel kötöttek.

Gróf Károlyi Mihályt hazaárulásért, Franciaországgal való titkos kapcsolataiért és kénkedésért le akarta csuktatni. Talán azért is, mert a Radikális Párt vezére egyik beszédében őt, illetőleg Cicerót, „római Vázsonyinak” nevezte.

Kitartott a németekkel való katonai és gazdasági szövetség mellett. Elvetette azt a javaslatot, hogy Wilson tizennégy pontja alapján, a nemzetiségekkel egyezve, kössenek békét.

Gróf Andrássy Gyula igen nagyra tartotta Vázsonyi véleményét a Monarchia ügyében. Bizonyára ez a barátság egyengette útját az Esterházy-kormányban az igazságügyminiszteri székhez. Wekerle Sándor a választójogi tárcát bízta rá.

A forradalom kitörése alkalmával Münchenbe menekült.

Az ellenforradalom győzelme után, herceg Windischgrätz Lajos hozzájárulással levetelt az akkor még csak fővezérként szereplő Horthy Miklósnak. Méltatta Vázsonyi Vilmosnak a Habsburg uralkodóházzal szemben mutatott magatartását. Így vált lehetővé, hogy emigrációjából

visszatérhessen Budapestre és újra szerepet kaphasson a magyar politikai életben. Horthy Miklós akkor még úgy érezte, hogy Habsburg királyt kell adnia a magyar népek. Bizonyos tisztelettel nézett Vázsonyi Vilmosra, aki Károly királytól „valóságos belső titkos tanácsosi” címet kapott. Nemességét, bárói rangot adtak már előtte zsidóknak, de ezt a címet kizárólag ő kapta meg.

Legitimista voltát sohasem tagadta meg. Gr. Bethlen István legnagyobb bűnének azt tartotta, hogy megakadályozta Károly királyt a magyar trón elfoglalásában és kiszolgáltatta az angoloknak. A frankhamisítási per idején adatokkal bizonyította, hogy gróf Bethlen Istvánnak oroszlanrésze

És mondta...

...Jackie Gleason, a neves hollywoodi komikus a nászútról:

— A férfi számára a nászút nem egyéb, mint vakáció, mely után új munkahelyen, új főnök számára kezd dolgozni.

Nem a 250 dollárt sokallták...

A „BENDA-KÜLDETÉS” KUDARCA

Írta: Benedek Pál

Hans Habe: A KÜLDETÉS. Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1966. Fordította: Vajda Gábor. — (Megjelent 50 300 példányban.)

A világ lelkiismerete még háborog. Hatalmas könyvtárakat írtak eddig arról, hogy miért vált végül elkerülhetetlenné a katasztrófa. Hogy miért nézte végül is ölbetét kézzel a világ hatmillió ártatlan ember lemészárlását.

A közelmúltban jelent meg a németországi Kurt Desch kiadónál Hans Habe „Die Mission” című kulcsregénye. Néhány hónappal később Budapesten is megjelent az ismert nevű, magyar-zsidó származású író könyve.

A küldetés lapjain Heinrich von Bendának hívják a professzort, akit az események néhány hétre egy nemzetközi méretű kísérlet gyűjtőpontjába sodorták. A valószínűleg hírhedt Neumann Henrik volt a neve. Az író művészi szuverénitását vigyázva él a kulcsregény lehetőségével, de nem tagadja a professzor valóságos szerepét, hiszen a könyvet az ő emlékének ajánlja.

A Bécsset bitorló náci leteremtőket a professzort, s hetekig börtönben tartják. A megalázó börtönélet egy váratlan éjszakai riasztás szakítja meg: a Führer helytartójának rezidenciájába viszik a professzort, s a legnagyobb titoktartás mellett, az ágyban fekvő Seyss-Inquart elé került. Még a legszűkebb környezet is azt hiszi, hogy beteg a helytartó, s titkos konziliumba hívták oda a leteremtő társaságban lévő zsidó tudóst.

Ő maga is hasonlóra gondolt. Am a legnagyobb meglepetésére kiderül, hogy másról van szó. Egy ördögi terv kivitelezésében szántak főszerepet a professzornak.

1938-ban vagyunk. Az Egyesült Államok elnöke az utolsó órában kezdte megérteni a hatalmas veszélyt, amely az európai zsidóságra leselkedik, s nemzetközi mekkülügyi konferencia összehívását kezdeményezte megmentésük érdekében. A Genfi tőpartján, Evian-les-Bains-ban ült össze a konferencia.

Hitlerék azzal bízták meg a Bécsben élő, magyar-zsidó származású fülész-professzort — a regényben urológust —, hogy utazzon Evianba, s közzölje bizalmasan a konferencián résztvevő küldöttek vezetőivel, hogy Németország hajlandó eladni a zsidókat. Az árat fejenként 250 dollárban szabták meg.

Formálisan nem a németeket, hanem a mindvégig

volt a pénzhamisítás előkészítésében. Egyes vélemények szerint összefüggés van viszonylagos korai, kissé gyanús körülmények között bekövetkezett halála és a leleplezése nyomán kelt személyes gyűlölet között...

Ezek után érthető, miért nem kellett Vázsonyi Vilmos a két világháború közötti évek keresztény magyar uralkodó rétegének. De az sem csodálatos, ha nagyon fanyalgotva írunk róla a népi demokráciában. A torlasz tulsó oldalán állt.

Izraeli szemmel nézve: ez a sikereiben gazdag politikai pályafutás rendkívüli veszélyeket rejtett magában. Héyes-e, ha mind vallási, mind népi szempontból kiemelkedőnek számító közönség fia olyan pozíciókat töltött be, amely — figyelembe véve a jogos és törvényes nemzeti érzékenységet és feltétlenesen — az államalkotó többség gyermekét illette meg? Azt hisszük, hogy az önmérséklet, az arányérzés, a fegyelmzett tárgyilagosság jobb tanácsadó ebben a kérdésben, mint egy „valóságos belső titkos tanácsos”...

KISÉRLETI GÁZRENDŐR

Élénk feltűnést keltett közlekedési körökben az a hír — lapunkban is megjelent —, amely szerint a Jeruzsálem — telavivi úton kísértéként bevezetik a gázrendőrt, az eddig használatos villanyrendőr helyett. Az „Amisragaz” vállalat tőlt majd a hozzá szükséges palackokat.

Emanuel Friedmann jeruzsálemi mérnök hajtotta végre a gázrendőr bevezetése előtti kísérleteket. A legfontosabb plusz: a villanyrendőr batériát 24 óránként kell újratölteni, ugyanakkor a gázrendőr palackját csak fél évenként töltik újra. Az a nagy előny tehát, hogy fél évenkénti töltési határidőt pontosan be lehet tartani, de ha naponta kötelező az újratöltés, akkor bizony gyakori a késés — ennek a következményei pedig igen sokszor végzetesek.

Másik nagy előnye, hogy olyan vidékeken is alkalmazható a gázrendőr, ahol a villanyrendőr batériájának cseréje különféle okok miatt — megoldhatatlan.

a felajánlott zsidókat, akkor erkölcsileg jóváhagyjuk az emberkereskedelmet és lehetetlenné válik, hogy továbbra is kereskedelmi kapcsolatban maradjunk Németországgal. Nem tekinthetjük ugyanis normál-ügyletnek az embervásárt. Le kellene vonnunk utána a konzekvenciákat...

Az üzleti kapcsolatokat feltették. Ezért volt kudarcra ítélve a professzor küldetése.

A jóra való restség. Így összegezi Hans Habe közel három évtized távlatából a konferencia résztvevőiről alkotott véleményét.

Es a professzort a történelem foglyának nevezi. Azt írja róla, hogy emberfeletti konfliktusba gabalyodott, de mindvégig az volt a meggyőződése, hogy a német uralom alatt élő zsidók számára nincs más mentés, mint az emberkereskedelmi ügylet által menekülni.

A könyv végzetével így foglalja össze mondanivalóját az író:

— Vajon bűnrészese-e az ember, aki a veszedelmes látványt túl rest szívű ahhoz, hogy a végzet kerékei elé vessen magát? A válaszom: igen.

A magyar-zsidó olvasó kivételes figyelemmel olvassa Hans Habe könyvét. Köztudomású, hogy a bécsi professzor, hírhetségi Neumann Henrik magyar-zsidó volt, akár a regény írója. De túl a személyes vonatkozásokon, mi tudjuk csak igazán, hogy az emberkereskedelem csak 1938-ban volt olyan elterjedt, olyan irreális. 1944-ben megvalósult. E sorok írója azért él, mert hat évvel az evian konferencia után már nem voltak olyan finnyások a vevők. Elkeltünk. Szolid polgári áron.

A zsidó világ a mai napig is viharzik egy másik küldetés, Brand Joël küldetésének értékelése tekintetében. Az evian konferencia valahogy visszhangtalan maradt nálpunk körében is. De a párhuzamot most nem lehet elkerülni. A professzor küldetését is arra a mérlegre tesszük, amelyen máig is ott sülydosdik az „Arúért vért” problématikája.

S Hans Habe könyvét az az az érzéssel csukjuk be, hogy bár létrejött volna az ügylet. Bár ne fulladt volna érdektelenségbe az evian konferencia. Ma erősebb lenne a zsidó nép. A történet után más erkölcsi mérték alkalmazását ne várjuk tőlünk.

létező, s szűk keretek között működő bécsi sídó hitközséget kellett képviselnie Evianban a professzornak.

Hosszú töprengés, lelkitusa és bizonyos feltételek kikényszerítése után, elindult Heinrich von Benda Evianba, a konferencia színhelyére.

Hans Habe fiatal újságíró volt akkoriban, s a Prager Tagblatt tudósítójaként vett részt a konferencián. Hitelesen, gazdag dokumentáció alapján frissíti fel az egykori újságolvasók memóriáját. Regényt ír, de a valóság betonjára épülő regényt. Összevonva bár, de leírja a mekkülügyi konferencia plenáris és bizottsági vitáit, s mesterien rajzolja meg a nemzetek képviselőinek alig palástolt húzódozását, pedig tényleges segítségére lett volna szükség, hiszen az európai zsidóságra akkor már ráborult a halálveszedelem árnyéka. Hitlerék nem titkolták terveiket.

A könyvhöz csatolt utószóban azt írja Hans Habe: — Tizennégy éves koromban — tizenhárom esztendővel az evian konferencia előtt — megoperált Heinrich von Benda. A professzor családomban barátja volt. Az evian konferencián a résztvevők között kevés ismerőse akadt, a sajtó világában pedig teljesen járatlan volt. A Hotel Esplanadeban laktunk, két szomszédos szobában. Noha csak 27 éves voltam, a bizalmába fogadták; órákat, sőt fél éjszakákat töltöttünk együtt. Afféle fordított sajtó főnöke lettem: nekem kellett „elszigetelnem” a sajtótól.

Ez a személyes kapcsolata adja meg a könyv alapvető motivációját. Az író tudatos hőst ábrázol a professzor személyében, aki hajlandó vállalni az etikai kockázatot, s az illetékesek elé tárja az ajánlatot: 250 dollár fejenként.

Emberkereskedelem Európa szívében. Anno 1938.

A német kémszolgálat embere találkozik Evianban a professzorral, s néhány tanács formájában öltöztetett

Ami a professzor által előterjesztett konkrét ajánlatot illeti, azt a következő okfejtéssel utasították el a konferencia résztvevői:

— Ha megkötjük az üzletet a németekkel, s megveszszük

Nagymamák a kibucban s egyáltalán

Napjaink egyik új tudományos ága a gerontológia, az előregedés tényének megvilágítása, a problémáinak megoldása.

Mert — dacára a sok háborúnak, melyek száma az egyik amerikai hetilap statisztikája szerint több, mint negyven —, de viszont hála az orvostudomány fejlettségének, az emberiség átlagos korhatára kitolódott. Az elaggottságban, a munkaképzettségben való megnyugvás is kiveszöben van. A jó módú, de fejlettebb kulturájú országok, amelyek sorába az Egyesült Nemzetek Szövetsége Izráelt is beszámította, — szociális törvényekkel, intézményekkel igyekeznek megkönnyíteni az öregség problémáit.

Tizenhárom éves jótékony nőgyógyászati minőségben, Budapestben alkalmas volt a kérdéshez és különböző megoldásokhoz közel jutni. Ismerettségem az ú.n. „jobb körökben”, környezettanulmányaim a szegény és elszegényedett családoknál csak nagyon-nagyon ritka esetben nem szomorítottak el. Minden rendű és rangú szeretet-otthon, aggodalmak, úri nők otthonát láttam belülről is.

Itt is, medinában voltam, vagy látogatásban, vagy előadásban, úgy a Málbenben, mint a közép-európai olék Szülők Házában; bementem Cfatón is zugutában lévő sötét kis lakásba, ahol a küszöbön öregek sütkéreztek a napon. Mindenütt kísértett öreg német mondása: „Szép dolog megöregedni, — de öregek lenni...”

Pedig-pedig... Az anyák napján olvastam pár éve a New York Timesben egy cikket a nagymamákról, akik dolgozó lányuk és vejük, vagy fiuk és menyüik háztartását ellátják. „A nagymama int é z m é n y” — állapította meg az újságról, az ilyen nagymamának a szakudása univerzális. A bevásárlásainál kitűnik az, hogy ért textilhez, a zöld-séghez és fűszerfélékhez, a varrás, mosás, vasalás finesszeihez, tetejébe még nőrsz is, gyermekgondozó. Es tele tapintattal, ha gyermekei fáradtak, vagy vendégeket — fiatalokat várnak. A nagymama elkészíti a szendvicses tálat, megsüti, elrendezi a finom süteményeket és — elvonul a szobájába, nem zavar...

A mai magyar szleng ezt egyszerűen „anyacsélének” nevezi. — Itteni változata egy anekdóta, amit egy héber lapban olvastam: Uzi ápolatlan cipőben jön az iskolába. Dani végignézi és csodálkozva kérdezi: — Neked nincs nagymamád?

Minden tiszteltem a kevés kivételnek, ahol ez másképp van. Nem úgy, hogy mikor kiesik a nagymama fáradt kezéből a főkonzánál: „Nincs más megoldás, a mamának is jobb lesz, ha elhelyezzzük, ahol kényelemben élhet.”

Egyrészt, tényleg nincs más megoldás. Csak éppen, miért jött az a nagymama a gyereke után? Volt-e valaha a gyereke olyan szófogadó, mint amilyen szófogadó ő? És hiszen azért jött, hogy öregségére ne legyen magára hagyva, meg hogy láthassa az unokáit, a fejlődésükben gyönyörködessen.

A szeretetotthonba jó, ha hetente egyszer jönnek az övői látogatába. Akkor is sűrűn pillantgatnak az órára, letéte a félóra, az óra, amit a látogatásra szántak. S az unokák? Igazán nem érnek rá —

Mert a legtöbb esetben „én száfá műsütfet”, nincs közös nyelvük. A nagy-

Irta: F. FÜRTH MARGIT

mama agya már nem fogott, nem fogadott be új nyelvet. Hacsak a jöfűlő szabrára ráragadt az idegen idióma és mulattatta, hogy ki tudja ejteni az „ö-t”, nem mond Gétét Goethe helyett. Különben „má ichpát lo?”, mi köze ahhoz az abrakadabrához?

A kibuci nagymama előtt ott tipeg-totyog a harmadik-negyedik nemzedéke nem csak kis családjának. Es ahol pár órai kisegítő munkát vállalt, kikerülhetetlenül ráragadnak a közhasználatú szavak. S ami olyan fontos: megvan a teljes „privacy”-ja, a külön lakása. Nem kell az unokákkal egy szobában aludnia, a szeretetotthonokban pláne másod-, harmad-, vagy negyedikmagával.

Persze, nincsen rózsza tövis nélkül. Mi a „csak”?

Együtt ülnek gombvarrás, trikóstoppolás mellett hármán, jeke és bolgár nagymamák. Nincs más közös nyelv, úgy-ahogy héberül beszélgetnek. Az egyik:

— Egész életben nem stoppoltam annyit, mint itt.

Felel a másik:

— Idefigyeljen: mielőtt a világra jöttünk, a nagy égi könyvbe beírták, mennyi kirántott csirkét kell megennünk földi életünkben és mennyi trikot kell megstoppolnunk, mennyi gombot felvarrunk. Maga már megezte a kirántott csirke porcióját, amit kimértek magára, de a stoppolást, meg a gombvarrást még nem abszolválta. Érti?

Aztán van még egy és más különbség az életformában. A nagymamának nem muszáj dolgoznia. Ha akarja, ha bírja, ha jól esik — és láthatóan jól jik — eltölt egy pár délelőtti órát öltögetéssel, vagy könnyű konyhai kisegítéssel. Ül és tereferélve eltelik az idő.

A másik különbség talán már a gerontológia megfigyeléseiből tartozik. Pesti szociális munkám keretében meglátogattam Lipót-körúti, három szobás, remekbe készült bútorokkal teli lakásában egy nyolcvanadik évéhez közeledő dámmát, aki lábát törte és már nem tudta ellátni magát. Annakidején több száz ezer koronát kitevő vagyonukat hadikölcsönbe fektették — hazafiak lévén (a falon ott volt többek között Deák Ferenc dedikált arcképe is). Ennek a járadékából nem telt személyeztre. Be akart menni egy szeretetotthonba. De a mi szerény kerületi otthonunk nem volt hozzáillő keret, a Chevra Kadi-szába akartuk bejuttatni a járadéka ellenében. Kivittük oda egy taxit, nézve meg előbb. Ültünk a lombosárnyas nagy kertben, a lakók odajöttek hozzánk ismerkedni. Mikor magunkra maradtunk, irtózáva mondta a mi dámmánk:

— Szörnyű! Mind olyan öregek!

S egy itteni, igen elegáns, drága szülők otthonában lakó jó ismerősöm a társait „mumiák”-nak nevezi. Ő maga közeljár a kilencvenhez...

A kibuci nagymamára sé-tája közben ráköszönt a szépsi „pouton”, a totyagó-sok egyike-másika: „Sáalom, szavtá!” Mert ez egy nagy család. Es munka közben és mindig vannak körülöt-tés fiatalok, nem kell mindig és csak az enyészetet látniok, az elmúlásra, a hervadásra gondolniok.

De nemcsak kenyérből él az ember! Minden héten van mozi, nem is kell odautazni, csak elstétálni. A hetenkénti kulturelóadás héber-

ségét kevés nagyszülő érti, de koncertre, színházba épp-úgy és éppen annyi joga van, mint a chávéroknak, mint ahogy a zsebpénze is ugyanannyi. A szülők gondozásával megbízott chávérák gondoskodnak arról, hogy eljuthassanak nem hébernyelvű színházba kár-pótlásul. A kulturelóadás helyett időnként az olvasó-teremben összejönnek délutáni uszonnára, tereferére. Ilyenkor a külföldet járt chávérok fényképfelvételei-ken ismertetik élményeiket, a szülők nyelvén mesélve. A „felelősünk” kiválogat a kibuci lemezgyűjteményből jiddis, héber, magyar, bolgár lemezeket, a műsor előadói részét maguk a szülők állítják össze. Ami németül hangzik el, azt lefordítja egy héberül tudó azoknak, akik csak héberül beszél-nek és viszont s így a bolgár, a magyar, a jiddis elő-adás.

Azt kérdezték tőlem egy-szer, hogyan lehetne bejutni a kibucba nagymamá-nak?

— Elet- és agkori biz-tosítás útján — feleltem. — Befizettünk évtizedekkel előbb, a legdrágább kin-csüknket, a gyermekünket adtuk a kibucnak és most annak a kamatait élvezzzük a kibucban.

Ketten beszélnek

— Legelőször is egy taná-csot szeretnék kérni. — Állok rendelkezésre. — Olvastam egy apróhír-deítést, amelyben házaspár-magukhoz illő, intelligens rómipartnerket keres.

— Nos? — Intelligensnek tartom magam, róminzi is tudok, itt hiba nincs, de nem értem, mi az, hogy magukhoz illő. Ho-gyan dönthetem el, mielőtt a válaszomat megadom, hogy valóban hozzájuk illő vagyok-e. Mire értik, a koromra, a kinézésemre? Vagy, hogy mily-en alapon vagyok hajlandó róminzi?

— Hát tényleg, vannak még furcsa dolgok...

— Vannak. Tudja, hogy egy barátom ismerőse, Tanganyikán keresztül tudott hazamenni a lakásába?

— Mit beszél?

— Jól hallotta, Tanganyikán keresztül.

— Hát ez meg mi?

— Barátom barátja a Há-járkon utcában lakik Tel-Avivban. Fia, rádióamatőr, akinek a szobáját keresztül-kasul drótok szövik át. Ha rádiója elül, megszűnik szá-mára a világ... Azaz, hogy a világ nem szűnik meg, de csak a nagyvilág létezik. Beszél Afrikával, Amerikával, a sarkvidékekkel, sőt a szom-szédos házban egy barátjával is, aki szintén rádióamát-őr. Néha indián csatakiáltá-sok töltik be a levegőt, ha valami istentelen távoli rá-dióssal eszmét cserélhet... Boldogságában ordít.

— Mi köze ennek Tanganyikához?

— Egyik nap bent felejt-tette a kulcsot a zárbán és amikor apja hazament, nem tudott bejutni. Zörgött, kopogtatott, hiába, fia fülén a hallgató — a közeli külvilág megszűnt a számára. Vala-kivel eszmét cserélt a Csen-des-óceán partjáról. Az apa megunva a hiábavaló kopog-tatást, lesietett az udvarra és felkiabált a fia barátjána-k, aki történetesen a kiba-lást meghallotta. Felkérte, hogy rádiózza be fiának, hogy az ajtó előtt topog és nyissa ki azt számára. A má-sodik számú rádióamátőr lel kessen l' neki a feladat teljesítésének, de hiába — barátját a közeli hívás nem érdekelte. Gondolt tehát egyet, összeköttetést keres-tett egy tanganyikai beszél-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14												
15				16					17			
18			19	20				21				
	22		23	24				25		26		
27			28					29		30	31	32
		33				34		35			36	
37	38					39			40			41
42			43	44				45			46	
47			48	49					50			
51				52	53				54			
		55						56				
57	58					59	60		61			62
63					64			65				66
67	68		69						70		71	
72			73				74			75		
		76						77				

Vízszintes: 1. Vas ötvözet.

5. A Mátra és Magyarország legmagasabb csúcsa. - 10. Társaskör. 14. Elhunyt román regényíró. A román prózaírodalom legnagyobb mesterének tekintik, teljes név. 15. Táplálék. 16. Mohamed által alapított vallás. 17. Játzsma (teniszben). 18. Ékezettel vélemény. 20. Kevért végtag. 21. Alexander szláv változata. 22. Vissza: strázsza. 23. Vissza: a nyom-dászatban az álló latin betű-neve. 26. Azonos betűk. - 27. Duplázza becézett szü-lő. 28. Klasszikus üdvözlés. 29. Szakiskola. 31. Azonos ma-gánhangzók. 33. A német és a nemzetközi munkásmozga-lom kiemelkedő harcosa - 1357-1933 — a német szo-cialdemokrata munkások „Gleichheit” című lapjának szerkesztője volt, teljes név. 37. A régi római mitológiá-ban az elhunyt elődök lel-kei, a családi tűzhely védel-mezői. 39. Franciárossz. - 40. Ósrégi hosszmeték. 42. Belső szerv. 43. Vissza: gö-rög sziget az Egei-tenger északi részében. 46. Végte-len ének. - 47. Megszóllítá-s falun. 49. Vissza: ékezettel izráeli párt vezére. 50. Egy- napon született testvérpár. 51. Hivatali helyiség. - 53. Héber számértékben a. m.: 80-100-50. 54. Eghajlat. - 55. Ibsen dráma címe. 56. Francia távol. 57. Amerikai államférfi, az USA második elnöke (1797-1801). 59. K. N. J. 61. Menyegző. 63. Egy-mást követő betűk. 64. Eu-rópai törpeállam fővárosa. 66. Nem ez. 67. U. A. N.

Függőleges: 1. Imavégző-dés.

2. Fogonyak nélküli la-posformájú hűros hangszer, amelyet pengetéssel szólat-tatnak meg. 3. Indiában sok van belőle. 4. Vissza: repülő vállalatunk. 5. ...nika, egye-temi kórház. 6. Világtáj. 7. Két szó: 1) Evvia görög sziget fővárosa és kikötője. Itt halt meg Aristoteles; 2) az óriáskigyók egyik faj-a, amely a trópusi Délame-rikában él, tíz méterre is megnő. 8. Vissza: ... union, angol szakszervezet. 9. Er-dei savanyú gyümölcs. 10. Ékezettel b van fejezve. - 11. Tengeri hal, amely ivás-céljából messze felhatol a folyókba. 12. Az Egyesült Nemzetek nevelésügyi, tudomá-nyos és művelődési szer-vezete. 13. Korlátolt. - 19. Évszak. - 21. Ösz-tökél. 24. Bántalmaz. - 25. Német szükség. 27. Magyar Afrika-utazó (1845-1916). - Rudolf és Stefánia tó fel-fedezője, teljes név. - 28. Gyenge angol sör. 30. ...ada, szóáradat. - 32. Az államra pogás veszélyes személyek-nek (agyagserepekkel tör-néni) titkos szavazás útján való száműzése a régi Gö-rögországban. 33. Olasz tar-tomány és székhelye Lombardiában. - 34. Formátlan, alakatlan. 35. Világhírű zsi-dó hegedűművész. 36. Kínai város, egykor Kína főváro-sa volt. 38. Betűvel az ele-jén fűszernövény. 41. Mose betűi keverve. 44. Sport. - 45. E. J. 48. Jó mondás. - 50. Homerosz éposz címe. 52. Latin művészet. 54. Kne-szet tag, az Alijatt Hanóár igazgatója volt. 58. Vissza: ország németül. 59. Fejtető. 60. Japán sport, cselgáncs. 62. Város Jugoszláviában, a volt Bácsbodrog vármegyé-ben. 64. Büntető. 65. Ma-gyar vármegye. 68. A Szov-jetunióban 1921-ben bevezet-tett gazdasági politika volt. 69. FTR. 70. Túl betűi ke-verte. 71. ...ma, kiváló. 73. Kicsinyítőképző. 75. Végte-len járom.

RAER EGY PERCRE?
NÉZZE MEG KIRAKATOMAT!
HESIL SCHWARTZ
KALAPSZAKUZLET.
TEL-AVIV. NACHLAT BENJAMIN-U. 40
Tisztítás TELEFON: 53309 Javitás

REJTVENYPÁLYAZAT
UJ KELET SZELVENY 1587
Név:
Cím:

AZ 1584 SZÁMU KERESZTREJTVÉNY MEGFEJTÉSE:
Vízszintes: 1. Takaréki, 26. Feltámadás, 41. Sziám, 52. Dessin, 59. Zsaru, 78. Palást, 79. Szubandrio, 90. Kokain.
Függőleges: 1. Thomas Lodge, — 5. Kessel, — 9. Oberon, 11. Nyakasság, — 15. Suskus, Gyagilev, 50. Respektál, 60. Darabos.

* NYEREMÉNYKÖNYV:
Abádi: BAL UTÁN

Nagys- gyében s- só tervsz- tervszert- tavárosa- Kezdemé- biztak a- lepitend- sát, sem- éhletési- A legap- dent go- mitottak- tak és k- is, menn- sége, há- ges a vá- nyneink- mészeti- lembev- süljön: - ipari üz- orvosra- szükség- ra... - ben van- mestern- leközöl- panaszo- telepedé- lenlegi- az Árad- fodrász- igények- man új- keresét- Árad k- nak.) - A val- elmarad- tetett s- lésektől- nem kö- a kivite- — „pap- tervrajz- nok, szá- egy vér- remtven- gyedik- meg né- bán. Es- maradt- ciónzák- rok — riumok- jekciók- mód né- fog sor- Ha a- lyes, de- szempon- króniku- szenved- elsörend- maradt- tásából, - pen a - lett: az- gyarak- lyében l- csak ki- zására t- nem va- gazdasá- a város- fekvő m- fátmező- márván- könyvny- anyagok- kesítése- Ezek hí- lődésé- Es hí- tervek- minta-l- langety- pont. A- temróji- pogás v- vezet. - ipari üz- vitális- gondos- toltatta- Valah- Ha v- négyvé- a száke- a kevés- előtt is- a kudac- az „uj- a bába- lenni sz- feltéker- kereszt- ját. A- működé- ban mé- deti cél- kodni g- gazdasá- ról. - Még a- ter- máris n- a minis- nek a - A per-

Mikor ér véget Tochelet kálváriája?

Tochelet, a Tel Aviv szomszédságában fekvő magyar nyelvterületről elszakított zsidók által alapított falu, létezése tizennyolcadik esztendejében létkérdésekkel kell hogy megküzdjön. A „létkérdés” kifejezése ez esetben nem retorikai jellegű, hanem egy tényleges valóság kifejezője. Mert a falu lakosainak majdnem egyöntetű véleménye szerint a szomszédos chábád chászid falu be akarja kebelezni Tochelet közel 400 dunámos területét.

RÖVID VISSZAPILLANTÁS

Közvetlenül a felszabadító háború után, mintegy 70 láger és munkaszolgálatot megjárta magyar-zsidó család letelepedési engedélyt kapott a Szochnut részéről. Nem építettek nekik lakásokat, hanem beköltöztek a düledező, elhagyott arab házakba. Az egykori kereskedők elhatározták, hogy földművelésből fognak megélni, és minden igyekezetükkel azon lesznek, hogy minél kevesebb támogatást kérjenek állami intézményektől.

Röviddel ezután chábád chászidok egy csoportja is letelepedett Tochelet (akkor még Cáfaria) közvetlen szomszédságában. A régebbi telepések örömmel üdvözölték az új szomszédokat, mert valóságos zsidók lévén, ők is úgy érezték, hogy könnyebben fognak majd megbirkózni nevelési és egyéb közös vallási problémáikkal.

Az elején nem is volt semmi hiba. A két jüsv közötti viszony baráti volt annak dacára, hogy életnívó szempontjából mintha két világhoz tartoztak volna. Tochelet lakosai egy-két szobás komforttelküli, repedezett falu lakásokban laktak, míg Kfár Chábád emberei modern, minden kényelemmel berendezett házakat kaptak. Ezen a tényen Tochelet lakosai túltették magukat, mert tudták, hogy a chábád chászidok a hivatalos szervek támogatása mellett, nagy pénzeket kapnak Amerikából is. Voltak ugyan magyar zsidók, akik nem tudták megbarátkozni sorsukkal, nem tudták beletörönni abba, hogy öt-hat tagú családok néhány négyzetmétert kitevő, két kis szobába legyen kényszerülve szorulni. Egyesek ezek közül elhagyták Tocheletet és helyükbe témoni családok jöttek.

Közben a Hápoél Hámizráchi, egy libatömő és májexporttal foglalkozó szövetkezetet szervezett a faluban, amely lényegesen javított a lakosság gazdasági helyzetén. A düledező arab házakat javítani kezdték, hozzáépítettek előszobákat és mellékhelyiségeket és az ottmaradt lakosok végre begyökereszték emberekként érezték magukat.

Amíg 1962-ben egy érdekes dolog történt.

KÁLLÓI ÉS CHÁBÁD CHÁSZIDOK

Tochelet lakosai többnyire kállói chászidoknak mondják magukat. Amikor a kállói rebbe az országba érkezett azzal a szándékkal, hogy chászid kirját fog építeni, első választása Tocheletre esett. Meglátogatta a falut, amely fényes fogadtatást rendezett számára. A fogadtatásra kivonultak a témoni zsidók is asszonyostól, gyerekestől. A híres kállói dinasztia egyetlen örököse sirt, amikor ezt a ritka szimpátia-tüntetest látta. A hely meg is felelt és megindultak a tárgyalások a rebbe megbízottai és a falu vezetősége között.

Amikor ez a terv a chábádnyikok tudomására jutott, elhatározták, hogy annak elejét vesszék.

És ekkor vette kezdetét Tochelet lakosainak kálváriája is.

★ Irta: Rössel Mordecháj ★

Hirtelenül, mint egy láthatatlan kéz intésére megindult egy pletykahadjárat a kállói rebbe ellen. Ujságok — közöttük pornográf lapok — elkezdtek cikkezni ellene a legképtelenebb stílusban. A kállói cádik pedig, aki napjainkban ritka erkölcsi magaslaton álló ember, aki viszszaütötte a németek által felajánlott többszáz ezer dolláros kártérítési összeget, mert nem akar német kézből származó pénzhez hozzányulni — ez a szent ember visszalépett Kirjá alapítási tervétől — Tocheletben.

Nem akarta kitenni magát pletykáknak és meghurcoltatásoknak.

Ettől a perctől kezdve megindult a kulisszák mögötti áskálódás Tochelet felszámolásáért és háromszázhetven dunámjának Kfár Chábádhoz való csatolására.

RÖPIRAT HÁBORÚ

1964 ros-hásánján Tochelet lakosai nyílt levélben fordultak az államelnökhöz, a miniszterelnökhöz, az összes miniszterhez és állami intézményhez, amelyben feltárták helyzetüket és kérték az illetékesek közbelépését.

Ebben a nyílt levélben — többek között — a következőket olvashatjuk:

„Ha külföldön élnénk, idegenek közt és ott kényszeríteneink minket földünk és otthonaink elhagyására, a zsidó közvélemény belemegne az igazságtalanságba. A saját világá kiáltan a fájdalom, a zsidó Világkongresszus közbelépne és népek igazai kiállnának a jogtalanság megszüntetéséért. És itt, hon, saját országunkban, ki vivja meg harcunkat, ha nem Ti, akik a nép képviselői vagytok?”

Ez a levél még sok mindenről nyújt információt. Többek között, hogy a chábád falu kérte Tochelet lakosainak a Negevbe való áttelepését. Hogy Kfár Chábád több ezer dunámon terül el és annak lakosai — nagyrészt — állami tisztviselők, sliákok, kórsersági felügyelők és egyéb közéleti funkciókat betöltők.

Ugyanakkor Tochelet lakosai majdnem mind szegény emberek, akiknek a földre szükségük van, hogy takarmányt termelhesse nekik rajta állatállományuk számára.

Ha valaki elhagyja Tocheletet, Kfár Chábád megvásárolja a házat, hogy ne költözzen be más valaki helyére.

A falu nevét jelző táblát kiszedik és szaladgálnak az intézményekhez, hogy ne legyenek újabb névtáblák. Mint ha Tochelet már nem is létezne és a benne élő közel hetven család levegő volna.

A VÁLASZ

Tochelet lakosainak kétségbeesett hangú felhívására Kfár Chábád vezetősége meglepően chászid zsidó szeretettől áthatott levélben válaszolt.

Többek között a következőket olvashatjuk benne:

„Nincsen Kfár Chábádban egyetlen olyan zsidó sem, aki követelné — Isten ments —, hogy ti, vagy egy rész közületek el kell hagya Tocheletet. Ez rágalom, vagy legalábbis nagyon súlyos félreértés. Soha nem jutott eszünkbe elzavarni zsidókat lakóhelyükről.”

„Biztosak lehettek benne, hogy senki sem fog titeket elmozdítani innen. Ellenkezőleg, minden, a kormányzati szervek által végzett fejlesztési munkát mindnyájunk hasznára lesz és azok figyelembe fogják venni Tochelet lakosainak egyéni érdekeit.”

De ez a szép válasz sem mire sem kötelezte Kfár Chábád.

A levél megírása után tovább folyt a nyílt és a kulisszámögötti harc Tochelet birtoklásáért.

Egy belügyminisztérium által összehívott békétető ülésen Kfár Chábád megbízottja kijelentette, „gondoskodni fogunk róla, hogy fél éven belül a Tochelet név eltűnjön az ország térképéről.”

És hogy megnehezítsék Tochelet lakosainak a helyzetét a chábádnyikok, gondoskodtak róla, hogy Tochelet telefonját elvegyék, hogy a rituális fürdő — amelybe tétmoni nőt nem engednek be — átmenjen Chábádba, hogy ne legyen iskolájuk és corchánájuk.

A LUBAVICSI REBBE

Tochelet lakosai, akiknek nincs sem pénzük, sem ösztököltségük, akiknek egyetlen fegyverzetük az igazukba vetett hitük, elhatározták, hogy kétségbeesett panaszuikkal a legmagasabb chábád-instanciához fordulnak — a New Yorkban székelő lubavicsi rebbehez. Köztudott dolog, hogy a lubavicsi rebbe szava chalachikus erővel bír hívei számára és biztak benne, hogy a rebbe közbelépése segíthet rajtuk.

A rebbe válaszolt is, de To-

chelet lakosainak nem sok öröme telt a válaszból. Konkrét segítség helyett a rebbe ajánlotta nekik, mondjanak szoltárokat és Isten megsegíti őket.

ÉS MA?

Nem ilyen választ vártak. Ma az a helyzet, hogy az illetékes fórumok Tochelet mellé álltak. Lakosainak foggal és körömmel való ragaszkodása a földhöz meghiúsította őket. És az igazság is az ő oldalukon van. Röviden új falu-vezetőséget fognak választani, amely remélhetőleg helyre fogja állítani ezekben a derék, dolgozó emberek a nyugalmát és az élet újra visszakéri régi, megszokott kerékvágására.

Bár vannak a faluban peszsimisták, akik nem ilyen bizakodók. Tudják, hogy a chábád chászidjai óriási erőt képviselnek. Az ország nagyjai támogatják közé tartoznak és kezük mindehová eljut. Meg is mondták, hogyha ebben a fordulóban vesztesek is lettek, számukra ez nem mond semmit. Ők ráérnek és biznak benne, hogy győzni fognak.

Pedig milyen kár, milyen illuziót rontó, hogy a vallásos táboron belül ilyen esztétikusnak nem mondható esetek fordulhatnak elő.

Remélni szeretnénk, hogy végül mégis a jóakarát fog győzedelmeskedni.

New-yorki levél:

Keresztény pap sikraszállása a szombat szentségéért

Dr. Ernest Palen, a new-yorki Middle Coligate egyház protestáns lelkésze vasárnapon prédikációja során váratlanul a következő kijelentést tette: „Ha mi, keresztények, csatlakoznánk a zsidókhoz és egy közös napunk lenne, amelyet szentnek nyilvánítanánk, akkor a legnagyobb lépést tennénk a vallási egyetértés felé, amit civilizációnk valaha is elért.”

Beszéde során dr. Palen belátta, hogy javaslata „drasztikus és radikális”, de

SZOMBATON IMADKOZNI, VASÁRNAP GOLFOZNI..

Az Egyházak Nemzeti Tanácsának szóvivője szerint, a vasárnap feladása, mint istentiszteleti nap, egyáltalán nem lenne katasztrófális, sőt egészséges újítás volna.

Megjegyezte, hogy a vasárnap szentségének semmi alapja nincs. A legjobb bizonyíték erre, hogy a „hét nap adventisták” és „hét nap baptisták” is a szombatot tartják pihenőnapjuknak.

A vasárnapot a keresztények pihenőnapjának önkényesen jelölték ki, mert az egyház szerint ezen a napon volt a „feltámadás”. A szóvivő megjegyezte, hogy jogilag bizonyára sok nehézséggel kellene megküzdőnnök, mert több államban sok vasárnapi tevékenység van korlátozva.

Viszont elképzelhető lenne az a megoldás, hogy maradjon meg a vasárnapi munkaszünet is eddigi formájában, így elérnék azt, hogy szombatot, sabbatot tartanának amikor is a hívők

A méhek hőmérője

Nemrégben a jénai egyetem meteorológus professzora, dr. Koch, a hőmérséklet és a méhek építkezési tevékenysége közötti érdekes összefüggést tapasztalt. A méhek a tavasz kezdetén nem láttak hozzá azonnal az építkezéshez. A professzor megállapította, hogy a méhek „építkezési ingere” és a külső időjárás közötti kapcsolat van. A méheknek jelek szerint megbízható biológiai hőmérőjük van:

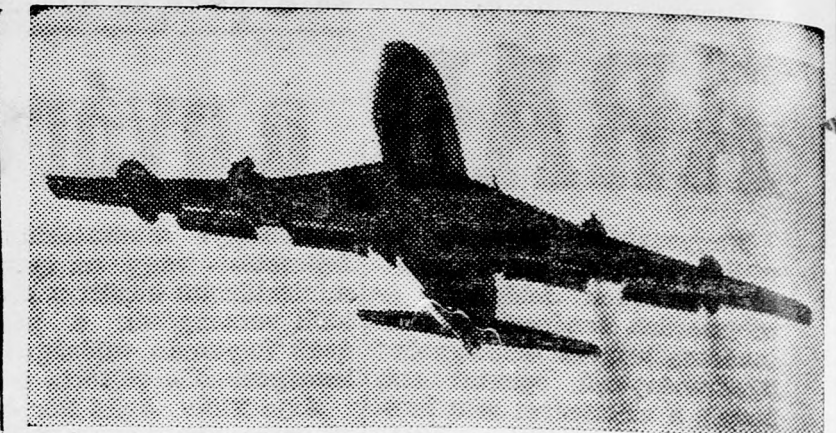
kitartott mellette, hogy „a hagyományos pihenőnap szellemi hatása hatalmas mértékben fokozódna, ha keresztények és zsidók ugyanazt a napot tartanák.”

Beszéde során dr. Palen óva intette híveit elmaharodott döntésektől, mielőtt tervét részletesen tanulmányozták volna, de „véleményem szerint nem eshet nehezünkre a multtal való szakítás, amikor ugyanazt a sabbát napot tartjuk, amit Jézus is tartott”.

Elragadónak találjuk, hogy a keresztények, akik a multban mindig arra törekedtek, hogy minél jobban eltávolodjanak a zsidó eredetűktől, most felvetették a gondolatot, hogy visszatérjenek a Biblia előírásaihoz — fejezte be nyilatkozatát Gordon rabbi.

A római katolikus érseki helytartóság képviselője nyilatkozatában kijelentette, hogy dr. Palen javaslatát nagyon érdekesnek tartja, de az még sok vitára ad majd okot keresztény körökben.

A hét egyik napja, amelyet katolikusok, protestánsok és zsidók egyaránt szentnek tartanak, olyan

Repülőpostán

küldjük az Uj Kelet friss példányait

NEW-YORK és USA-beli

olvasóinknak, s az előfizetési díj 1/2 évre NAPONTA KÜLDÉSSEL 37 DOLLAR

pénteki és ünnepi számaink előfizetési díja pedig 12 és fél dollár

Megrendeléseket elfogad az Uj Kelet kiadóhivatala, (Tel-Aviv, POB. 831.) s megjegyezzük, hogy az utóbbi időben igen sok amerikai újság-kioszk vállalat illetve könyvkereskedés rendelte meg lapunkat, vagy megskoszorozta az előfizetett példányokat, ami azt bizonyítja, hogy egyre növekszik az USA-ban az érdeklődés lapunk iránt.

Közvetlen rendelés esetén a megfelelő összegről kiállított dollár-čekket mellékelni kérjük.

erkölcsi felemelkedést adna korunknak, amit semmi más nem érhetne el — jegyezte meg a new-yorki katolikusok képviselője.

INTEKEDJEN A PÁPA!

Amikor dr. Palen értesült róla, hogy hitszónoklata során tett javaslata milyen nagy port vert fel egyházi körökben és hogy azt a vezetők többsége pozitíven fogadta, felbátorodott és azt indítványozta, hogy VI. Pál pápa vegye az iniciatívát a kezébe. „Mert ha a pápa pihenőnapra tenné a hetedik napot, a történelmi szent sabbatot, amit a Biblia kijelölt, akkor garantálom, hogy mi, protestánsok, azonnal csatlakoznánk. Viszont, ha meghagyjuk, hogy társadalmunk tovább járja az eddigi utat és a hipokraták vasárnapját tartsa, akkor minden eshetőségünk megvan rá hogy New York Szodoma-Gomorává fejlődjön, amely végülis a teljes erkölcsi és szellemi romlásba vezet.”

A továbbiakban elmondja, hogy sok törvényes ünnepnapon különböző kibúvó-

kat találunk, hogy nyitva tarthassák az üzleteket. A következő szünetnapon majd a konkurrencia sem akar lemaradni és nincs messze az idő, amikor New York üzletei az év 365 napján lesznek majd nyitva.

Dr. Palen a következő szavakkal fejezte be fejtegetését: „Csakis társadalmunk egy kis rétege tartja az Irás törvénye szerint a sabbatot. Ezt a csoportot sem a konkurrencia, sem a korsszellem nem tántorította el a Biblia parancsától és nekik kell, hogy igazat adjunk. Mert örült iramban rohanó neuritikus társadalmunknak szüksége van a csend és nyugalom gyógyító hatására, amely egy olyan napból árad, melyet valóban szentnek tartunk. Egy olyan napból, amelyen gondolataink Istenhez szállnak, amelyen tetteinket az a meggyőződés vezérli, hogy Istenünket és családjunkat szolgáljuk. Olyan napból, amely minden más naptól különbözik és amely megkülönböztet bennünket Istenhez és embertársainkhoz való viszonyunkban.”

A LIGA MÁR MEGKEZDheti A SZERVEZKEDÉST

Eddig szól a protestáns lelkész javaslata, amely azonban még messze van a megvalósulástól. Tudtommal a Vallási Kényszer Ellen Küzdő Liga eddig még csak Izraelben létezik. Dr. Palen javaslata folytán azonban hatalmas lehetőségei nyílnak a liga tevékenységének a nyolc milliós New Yorkban, később esetleg egész Amerikában és ki tudja, mit hoz a jövő — talán mindennél a világon, ahol keresztények élnek.

Képzelnék csak el, hogy az egész világon megáll a közlekedés szombaton, nem lesz színház, mozi, strandolás a szent sabbaton. Hát mi ez, ha nem vallási kényszer?

Tehát itt az idő, hogy a liga megkezdje szervezkedését világszerte, hogy megterpeddözzen a jámbor protestáns lelkész javaslatát, mert jobb előbb, mint később. Megalkathatják helyi kirendeltségeiket, hogy tüntetéseket rendezzenek az ellen, hogy őket ebben a ro-

hanó társadalomban pihenésre akarják kényszeríteni. Így a liga, amelynek eddigi tevékenysége kizárólag a Mész Seárimra és néhány kisebb izraeli városra korlátozódott, most világszervezetté válhat.

Tüntethetnének a világ nagyvárosaiban. Autókaravános felvonulást rendezhetnének a Vatikánban, és „Pihenjenek a betegek és a chászidok” jelszóval tiltakoznának az ellen, hogy gátozzák őket szombati aktivitásukban.

Még nincs ok aggodalomra, egyelőre vigan járnak a fővárosok szombaton New Yorkban, sőt Williamsburgban is teljes pőzzel robbog az autók sátmári templom előtt, így egyelőre még nyugodtan otthon maradhatnak. Viszont ajánlom, kísérjék figyelemmel az egyházi híreket, hogy ha esetleg mégis megvalósulna dr. Palen tervezte, az ne érje őket készületlenül.

Askenázi Ervin

Vásároljon közvetlenül a kárpitosnál
DUPLA-, SAROK- ÉS SZALONSZAPAK,
FOTELEK KESZEN ÉS RENDELÉSRE
KÖPF LAZAR és FIA TEL- AVIV
Gordon-u. 29.

A TANÁR ÚR — jogból „szekundát” kapott

A tanár úr... Nem nevének szólítják őt tisztelői, barátai, volt tanítványai, — akik ma az országban beérkezett, „befutott”, többnyire fontos pozíciókban lévő emberek —, hanem így egyszerűen —, hanem így egyszerűen —, együttáll becézve is: a tanár úr... A régi tanulók számára, akik a keze alatt nőtték fel, ő már élete végéig „a tanár úr” marad. Ugy néznek fel rá ma is, mint 30 évvel ezelőtt, diákkorukban: tisztelettel, megbecsüléssel, szeretettel. És egy kis szorongással. A diákként emlékeként beivódott idegszálaikba és egy-egy diáksíny, egy-egy „elblijcalt” óra, egy „lepuskázott” dolgozat büntudatát hordozzák magukban...

A nebulók felnőttek, megemlésezték és dér lepte be fejüket. Akárcsak a tanár úr, aki 68 éves korában, két évvel ezelőtt alijjazott. 1958-ban, 38 éves pedagógus multtal háta mögött, lépett ki utóljára iskolája kapuján. Nem rendeztek neki búcsúünnepséget, nem terjesztették fel kitüntetésre, — de továbbra is megbecsülték. És a nyugdíját hónapról-hónapra folyósították. Ez nem állt ugyan arányban a sokéves tanári munkájával, de mégis szerény életmódot biztosított neki. Havi 140—150 forintnak megfelelő nyugdíjat élvezett az országától, amelyből alijjazott.

Es a tanár úr hazaérkezett... Nem vártam diadalokat, még csak hálát sem! Csak egy kis megbecsülést egy öreg embernek: valami kevés nyugdíjat, vagy kegydíjfélt. A legminimálisabb létfontartási kiadásokra: lakbérre, víz-díjra, Kupát Cholimra. Semmit nem kapok... Amikor beléptem Izráelbe, automatikusan elestem a nyugdíjamtól, amit a kivándorlási országtól kaptam. Itt pedig, 70 éves embernek nem jár nyugdíj a Bituách Leumitól, mivel jóval felül van már a korhatáron. Fordultam többször is a szociális hivatalhoz: mindannyiszor kerekelt elutasították kérésemet. Ezzel indokolták: „Két fia van, tartsák ők el apjukat.” Igaz, két fiam van, az Isten tartsa meg őket: az egyik a tanár fiam, aki 14 évig tanított „odaát”, itt nemrég elvezette a héber tanár-úrpánt és állás után jár. A másiknak sikerült elhelyezkednie a Tnuvánál, könyvelőként és 250-300 IL

fizetést hozt haza. Hát ezért nem jár nekem semmi — panaszolja.

— Ezt az igazságtalan, antiszociális és embertelen elrendezést nemcsak sérelmesnek, hanem sértőnek is találom. Tudjuk jól, az ország nehéz anyagi gondokkal küzd. De mindez nem lehet jogcím arra, hogy ne

LAX A. SALVATOR

találjanak valami megoldást az öregek bajaira. Nem lett volna szép gesztus az öregek felé — ha már nyugdíjat nem is —, de egy „szépségtapaszt” adni valamelyik formájában azoknak, akik idős korukban érzékeny életmódot biztosítottak — és maguk mögött hagyták nyugdíjukat?

— Bírálatot kell gyakoroljak a Kneszet-képviselők felett is, akik a választások előtt az öregek nyugdíjainak elintézését írták fel zászlójukra és programjukba. Az „öregek szószólói” a választás elmúltával tökéletesen megfeledkeztek korábbi ígéreteikről...

A tanár úr, Lax A. Salvator, az egyetlen zsidó volt osztályában. Még „kész” sem volt teljesen és csak szakkönyvtárral kezében, már 1918 április elsején kinevezték helyettes tanárnak.

Aztán, az egyik határon túl lévő nagyváros legnagyobb liceumába került. Katedravezető irodalom-tanár volt. A későbbiek folyamán pedig ő lett az összes zsidó iskolák tanfelügyelője: az összekötő kapocs a minisztérium és hitközségi iskolák között. Aktívan részt vett a cionista munkában is: tagja volt az úgynévezett „kis intézőbizottság”-nak 1948-ig, amikor már nem lehetett tovább tevékenykedni cionista vonalon. Ő szerkesztette hat éven át a hitközségek szövetsége által kiadott Zsidó Naptárt is. Nyugdíjazása után zsidó ügyekkel foglalkozott: „A hitközség romjain — mondja — mivel már nem volt hitközség sem”...

— Hogyan látja tanár úr az izraeli nevelésügyi problémákat? — kérdezzük.

— Nem tartom helyesnek a kétféle iskoláztatási keretet, a vallásos, illetve nem-vallásos irányzatokat: állami iskolákban egységes tantervet kellene bevezetni. Viszont olyan alapokra kellene helyezni az oktatást, hogy az nemcsak izraeli, hanem a zsidó követelményeknek is megfeleljen. Nem helyeslem a koedukációs oktatást sem: a lányok általában jobb felfogó képességgel bírnak a fiúknál, tehát felül múlják és degradálják őket. A fiúk férfiaságukat brutalitással, terrortal akarják bebizonyítani és így felül kerekedni a lányokon.

— Mint „nyugdíj nélküli nyugdíjas” mivel foglalkozik a tanár úr?

— A múlt emlékeinek a feldolgozásával, kiértékelésével. Nagyjából már kialakult bennem az „ottani” zsidóság története a huszadik század kezdetétől a vész korszakig. Ezt szeretném megírni — ha egy kicsit nyugodtabb leszek — egy barátom javaslatára. Igéret van rá, hogy a művét a Jád Vásém ki fogja adni.

— Sajnos egyre fogynak, egyre kevesebb van belőlük. És nincs annál fájdalmasabb feladat tanár számára, mint búcsúztatni volt tanítványait. Nekem, az öregnek kell elparentálnom a fiatalokat? Meg kellett érjem azt, hogy én álljak fiatalok, befutott emberek sirtőjében! Sokszor egy-egy név, vagy arc felbukkan a sok közül, az újságok hasábjain. Ezt a fiút én ismerem... Es írok neki: „Mondd, nem te vagy a Florentina Buba?” Es jön rá a válasz: „De igen! Micsoda emlékező tehetsége van a tanár úrnak, az Isten tartsa meg...” Ezt írtam vissza: „Egyebem sincs, mint a memóriám...”

A hetvenedik évében jár tanár úr tele van tervekkel. „Ha egy kicsit megnyugszom” — mondja. Mert ezt hiányolja, a nyugodt, békés öregkort, amit mi itt nem nyújtunk neki és anyagi gondok felhőzik be homlokát. Mindezt azért, mert „későn jött”: nem elég fiatalon ahhoz, hogy elnyerhesse volna a Bituách Leumi nyugdíját.

A tanár úr „nem készült”. Nem irodalomból, nem latinból és nem cionizmusból. Hanem államtudományi jogból. Rosszul tudta a „leckét”: az állam törvényeit, rendeleteit, a jogszabályokat, amelyek a tanár úrról és a hozzá hasonló helyzetben lévő idős emberekről úgy intézkednek — „hogy nem intézkedjenek”.

Es hiába takarozunk — lelkiismeretünk megnyugtására, elalítására — jogi rendelkezésekkel, paragrafsokkal: lehet, hogy jogilag helyesek, de emberi szempontból könyörtelenek és immorálisak jelenlegi törvényeink az idős korukban alijjazottakkal szemben.

Nagy igazságtalanságot tennék jóvá, ha sürgősen — míg nem késő — a naplemente előtti óráikat, perceiket szebbé tennék egy szerény összegű nyugdíj biztosításával.

A tanár úr szavával, Cicero és Ovidius nyelvvel élve:

Bis dat, qui cito dat — kétszer ad, aki gyorsan ad. Boros György

Fészekrakás

Néhány nap óta itt lakunk Kürját Wolfsohn egy alig befejezett részében és az ablakon keresztül bámuljuk, hogyan keletkezik az új városrész.

A kalapácsok lendülnek, a fűrészek, mint hegedők vonó muzsikálnak, a kőműves-kalinalak a malterben táncolnak, fogd, add, hallatszák az állványok szédítő magasságából, falak nőnek, tetők terülnek, házak merednek a magasba.

Az, aki azt a gerendát cipel, a gátluban talán köcsömörös volt, az a másik, aki a tetőt ácsolja, úgy lehet, a talmad fölőnsait bújtja, a harmadik számokat rótt vállányok hivatalban, most házat építenek, utcákat köveznek, tereket, városnegyedeket terveznek, házat alapítanak.

Autók húznak el az új városrész kvisén, áudálnak, bizonyára az új épületeket üdvözlik. Vonat fűtje szől bele a kalapács, a fűrész zenéjébe, mintha az is az állványon szorgoskodókat köszöntené.

Öreg témánita bokrokot ültet az új ház köré, midőn elhaladok mellette, az Irást idézi: „Es megtudják mind a nemzetek, amelyek körültekintek megmaradnak, hogy én, az örökkévaló építettem fel a leromboltakat, beültettem az elpusztultat; én az örökkévaló mondtam s megteszem.” (Jechezkel 36, 36.) Ahogy egy-egy bokrot a kivájt gödörbe helyez, mintha templomi szertartást végezne, az égnek emeli a szemét, ahogy a templomban szokta.

— Chájem — mondja a napszámos a munkafelügyelőnek, úr nélkül, elvtárs nélkül, — Chájem.

— No, mi az, Slomo? — mondja neki vissza.

Gyerekek térnek délben az iskolából haza s néhány percen megállnak, gyönyörködnek benne, hogy reggel óta mennyivel nőtt a fal, mennyivel nagyobbodott a tető, hánynyal szaporodott a házak körül a bokrok, virágok száma. Az egyik fiú kiveszi az ást egy öreg munkás kezéből, pihenjen kiskorig, mondja neki, és belevág vele a sárga, agyagos földbe.

Madár röpköd az egyik új ház körül a párvával. Megkerül a tetőt, alkalmas nyílást keresnek, családost akarunk alapítani, fészket akarunk rakni. Később már ott látom őket a tető egyik sarkában, csokolóznak, szerelmeskednek. Ugy tetszik, már megtalálták az új sikunjukat.

Macska ugrik keresztül a habarcsos ládákon, vasakon, drótokon, fahulladékokon, a páchokat keresi, hol lehetne belőlük lakmározni. Nem tudom, micsoda érzék hozta ide, hogy jött rá, hogy itt emberi település készül, hogy itt az épületek szelén, pléhedények mélyén, már áús lakomák halmozódnak. Hetek múlva talán már kiscicánk is lesz, s kis kisasszonyok piros pántlikát kötnek a nyakukba.

Ebéd idején az egyik bőrdéba sereglik a munkások csapata. Bontogatják a hazulról hozott elemőzsiát, nagy tempóban szeletelik a kenyeret s jóízűen falatozzák, amit az asszony csomagol be szá-

mukra, és ahogy nyelegetik a falatokat, úgy tetszik, mint ha háláldozati lakomát ünnekel egy-egy fal, tető, ház, sikeres felhúzása tiszteletére.

Jegyesek simogatják a tekintetükkel az épülő házat. Olvasok a szemük tükrében: Itt leszünk boldogok, itt építünk oltárt az Istennek, Szentélyt a szerelmünknek... — mondja az egyik szempár a másiknak, és órákig elnézik, ahogy téglá téglára kerül, ahogy magasodik a fal, mely a boldogságukat fogja körülbástyázni.

Templom is készül a Wolfsohnban, ahol majd a lakók dicsérről fogják az Urat az új szállásért, aminek az Örökkévaló kegyéből jutottak... Amosz, amidőn az alap ásásához fog, látom, felleszi a kalapját, pedig rendszeren kalap nélkül szokott járni.

A kész házakba már költözöknek. Stráfszékér áll az egyik ház előtt. A költözökök minden tagja megragad valamit és viszi az új otthonba. A papa egy asztalt cipel, mama a kávéfőzőt, a kislány a hajasbabát öleli, a nagymama a technéjét szorongatja, a nagypapa kezében kalapács. Már hallom is, amint szögeli a mezuédát az ajtófélfára és érzem, amint megteik a lakásuk szentséggel.

Mi is kulccsal a kezünkben indulunk új fészünk felé. Két oldalt, mint ahogy a baldachin felé tartó ifjú párnál szokás, a szomszédok állnak és „vincsolnak”, jó kívánságokkal árasztanak el bennünket. A legszebben, a legdúsabban a románok tudnak kívánni, utána a lengyelek, mi „magyarok” csak egy „sok szerencsét”-tel kullogunk utánuk. Es ahogy csikordul a kulcs a zárban, árad a sok áldás új fészünkbe.

Es mi öregek, akik a földi vándorlásunkat akarjuk kipihenni az új szállásunkban, áldjuk az Urat, hogy így engedje befejezni az élet fáradalmait és imádkba foglaljuk Isaac Wolfsohnt és az Amikdárt, akik Akkón új sikunt teremtettek.

Löwenkopf Kálmán

Mü-izületek

Az egyik leggyakoribb betegség az arthritis, az ízületek kóros és fájdalmas megbetegedése. Ilyenkor az ízületekben méz rakódik le és a kézujjakat gyakran még kintöz erőfeszítésekkel sem sikerül megmozdítani. Az eddigi terápiás eljárások pusztán a fájdalom csillapítására, lokalizálására szorítkoztak.

Az Iowa-i egyetem sebészeti klinikáján újszerű operációs módszerrel gyógyítják az arthritist: rozsdamentes acélból készült műizületeket helyeznek a kóros részek helyébe. Már eddig is többszáz betegen alkalmazták sikerrel az új gyógy módot. Így az egyik háziassony, aki már tíz éve képtelen volt jobbkezeének ujjait mozgatni, most a kezébe helyezett öt acélizület segítségével minden házimunkáját ellátja, fájdalmai nincsenek.

PARFUM

Bat-Sheba

az exkluzív
ajándék
bel- és külföldieknek

friss, vonzó,
elragadó

PARFUM TOILETTE

EAU DE TOILETTE

PARFUM

Bat-Sheba

JUDITH MULLER

Terjeszti: Dalmít Ltd., POB. 3095. T.-A., Tel.: 52820.

A GROSZ ELIEZER

héber - magyar szótári

beszerezheti 6.— font egyidejű lefizetése és további négy, havi 5.— fontos részletfizetésre.

Rendelje meg az alanti szelvényvel: T.-A., POB 4127 ugyanakkor küldjön be 6.— fontot Grosz Eliezer 42376 postai csekkzámlájára.

Vágja ki, adja postára

T. GROSZ ELIEZER, POB 4127., T.-A.

Megrendelem héber-magyar szótárát

Név:

Cím:

Bolondok hajója

Regény

Írta: KATHERINE ANNE PORTER

Fordította: RONA ILONA

79.

Herr Baumgartner legokosabbnak tartotta, ha megjártassa az értelmet. — Limonádét sem? Szódavizet, kávét?

— Ostobaság — felelt az asszony, és volt egy kis éle a hangjának. — Ezek olyan ügyvédi beszédek. Nagyon jól tudjuk mind a ketten, mit ígértél. Meg aztán, nagyon szeretném, ha letennéd a kabátom. Kinyújtod, kimegy a formájából. Nem szeretem, ha egy férfi női ruhában mászkál. Még jelmeznek sem. — Kelletlenül nézett körül, de a bár majdnem üres volt.

— Az emberek annyit beszélnek...

— Megyek, keresek valami mást — mondta összetörten a férfi.

— Minek? — kérdezte az asszony. — Most már késő. Ugyis látott már mindenki... Én is innék egy pohár sört.

Hans csak ült mellettük, felkénykölt az asztalra, állát a kezére támasztotta, és arra várt, mikor jut egyiküknek eszébe, hogy megrendelje az ő málnaszörpjét.

*

Freytag bement a kabinjába, meg akart fürödni és megborotválkozni. Hansen félig felöltözve hevert a felső ágyon, és lelógott meztelen lába.

— Mi a baj? Tengeribeteg?

Hansen fölemelte gondterhelten nagy fejét. — Én, tengeribeteg? — kérdezte sértődötten. Én halászahajón születtem.

A bizalmas közlés után, ha ugyan bizalmasnak szánta, visszahúzódott, és a mennyezetre bámult. — Gondolkozom...

Freytag kibújt az ingéből, és meleg vizet eresztett a mosdóba.

— Gondolkozom — mondta Hansen —, mi mindent elkövetnek az emberek, hogy még nyomorultabbá tegyék egymást...

— Hogy került az anyja halászahajóra? — kérdezte Freytag. — Mindig úgy tudtam, hogy oda asszony nem teheti a lábát...

— Az apám hajója volt — felelt borongósan Hansen. — Ide hallgasson. Az a nagy baj, hogy meg se hallgat senki. Az emberek nem hallgatnak végig semmit, csak ostobaságot. Abból aztán meghallanak minden szót. De ha megpróbál értelmes dolgot mondani, azt hiszik, nem gondolja komolyan, vagy nem akarnak tudni semmiről, vagy nem igaz, vagy ellenkezik a valósággal, vagy azzal, amit az újságban olvastak...

Mire idáig eljutott, Freytag már nem figyelt rá, hanem csak azon igyekezett, hogy a pamaccsal jól habosra szappanozza az arcát. Szakértelemmel egyszólyozta magát az ingó hajón, és késsel borotválkozott; erre a teljesítményre igen büszke volt. Ha valaki végignézi, csak az állapíthatja meg, hogy ez igazi borotválkozás.

Hansen egész útjuk alatt még egyszer sem figyelte meg, hogyan borotválkozik Freytag: ő csak kinyomta az előregyártott habot a tubusból, és sebtében lekaparta arcát és állát az önborotválással, mint akinek fogalma sincs arról, hogy másképp is lehet borotválkozni.

Mikor ismét odafigyelt, Hansen ezt mondta: — Nem. Szó sincs róla. Franciaországban például minden borosüveg... Fehér boros, piros boros, mindegyik, csak pezsgős nem... Vállas palack, igazam van?

— Pontosan — felelt Freytag, és egy másra göngyöltet levett zokniját, aztán beletette egy nagy, barna vászonzacskóba, melyre zöld fonállal ez volt hímézve: WAESCHHE.

— De menjen csak Németországba... Illetve alig túl a határon, nem is Németországba, csak Elzászba... És mit tapasztal? Nincs vállas palack, mind olyanok, mint a tekebabák! — Dühös hangja feborzolta Freytag idegeit.

„Nem csoda, ha senki se hallgat meg — gondolta barátságosan. — Kíváncsi vagyok, most mi baja van... A spanyol nő, Herr Rieber vagy micsoda?” Fel-fedezett valamit Hansenben, amit már régebben gyanított másokban is: hogy elvonatkoztatásai, általánosításai, dühös igazságkeresésük, gyűlöletük a Zsarnok-ság vagy bármi egyéb iránt, keserves személyes sérelmeket lepleznek, rendszerint olyasmit, ami nagyon megszese esik a vitatott témától.

Az emberi természetnek ezt az elemi vonását másokban fedezte fel nagy diadallal, de magára nem vonatkoztatta. Az ő megpróbáltatása egyedülálló, különleges személyre szóló, kívül esik a szabályon. Érzelmek e tárgyban tökéletesen helyénvalók, szó sem férhet hozzájuk, s egy pillanatra sem hasonlíthatók Hansen kisszerű gondjaihoz.

— Ilyen dolgokból — folytatta Hansen —, hogy az egyik helyen az emberek kitaranak a vállas palack mellett, és a másik oldalon, illetve egy képzeletbeli vonalon túl, húsz lépéssel odább, mert az a vonal nem létezik, csak az emberiség ostobasága és kapzsisága teremtetten... Csak hogy önállóságukat fitogtassák, csapott vállú palackot gyártanak!

Freytag úgy érezte, hogy a békétűrés kód módjára

üli meg a kedélyeket. — Csak hogy az a vonal nem képzeletbeli, az megvan, és kifejez valamit, formába szorít egy eszmét, egy nép nyelvét és szokásait... Ide hallgasson — mondta és föltekintett a görcsös, kifürkészhetetlen arcra —, senki se verekszik a palack formája miatt. A gondolkodás módjukban rejlő ellentétek miatt hadakoznak, ami még a palackok formáját is különbözőképpen alakítja...

Hansen felült. — Hát persze — üvöltötte —, persze, pontosan ezt próbáltam megmagyarázni magának. Én is ezt állítom.

— Akkor nem jól értettem — felelt Freytag, és összezecsukta a borotváját.

— Nem hát — hagyta rá Hansen oly kétségbeesett képpel, hogy a nyeresége sem sértette Freytagot. — Mert nem hallgat meg senki.

Felült, harisnyát, cipőt húzott, kikászálódott az ágyból, a felső ágy végén lógó inge után nyúlt, és megjegyezte:

— Minden gazemberség, minden a világon... Nézz csak ezeket a spanyolokat! Tudjuk, mind kurva megstrici, senkinek se kell a mulatságuk... De tessék, fizetünk és megünneljük, akár a birkák! Zsarolnak, csálnak, hazudnak, mindenkit meglopnak Santa-Cruzon, mindenki látja, tudja... És mit teszünk? Semmit! Hát az a szerencsétlen kövér odalenn... Mi volt a bűne? Kiejtette azt a szót, hogy szabadság, egy pap előtt! És akkor... Betörök a fejét, aztán összevarrják, hogy senki se mondhasssa, nem törődnek vele, mert igenis törődnek az ilyen kitaszítottal is. A vallás és a politika... Hát mit mondtam magának? — Rekedt üvöltése elviselhetetlenül fül-sértővé hangosodott.

— Persze, persze hogy mondta — békítette Freytag, s arra gondolt, mennyivel nyugalmasabb kabintárs lett volna Löwenthal, ha el lehetett volna helyezni ezt a Riebert, aki nem kellett senkinek. Még Rieber is elviselhetőbb talán, mint ez a megszállott, szenvedő pasas.

A szenvedés szigorúan magánügy, állapította meg magában. Minden embernek kizárólagos joga, hogy élvezze a maga megpróbáltatásait és ne keverje össze a máséval... De mindenekelőtt annál rosszabb nincs, mintha részvétet kínálnak az embernek, téves okból, méghozzá olyan valaki, akinek semmi joga a részvételhez. Természetesen Jennyre gondolt. Fennkölt magaslátról néz mindenféle faji előítéletet, sőt bármiféle előítéletet lelki és erkölcsi betegség megnyilvánulásának tekint, az antiszemitizmust különösen menthetetlennek, megbocsáthatatlannak minden vonatkozásában. Erős kísértést érzett akkor, hogy megszakítsa Jenny rapszodikus erkölcsprédikációját, és közbevigjon: Miért? Rengegét olyan embert ismerek, akik nem szeretik különösebben a zsidókat, mégsem lehet őket antiszemitának nevezni... Olyan is akad köztük, aki nagyon szereti az arabokat! Jenny nem értette volna meg ezt a szavakkal való játékot, és igazán ostobaság lett volna megsérteni.

Nagyon kellemes táncolni vele, és van valami ingerlő különös ártatlanságában, naívságában, sznobos kis erkölcsi szigorában, mely feltör néha-néha csevegése feizsínén, mint buborék a tavon, hogy az ember elgondolkozik, miféle különös hal úszhat odalenn, vagy talán vízbe fúlt test indult oszlásnak, és légbuborék jelzésekkel bocsát fel a vízfénékről.

Mary egy pillantásra felmárné ezt a lányt, s egyetlen mondatdal elintézné... Nyelve ravasz, nem biztos, hogy igaz, talán nem is találó, de feltétlenül gyilkos vágásával, s ő elszégyelné magát azért is, hogy ilyen lány egyáltalán érdekelhette. Mary sohasem hallt még Jennyről... Miért is hallana? Megkötötte a nyakkenőjét, és hirtelen izgatottság, sőt ujjongás fogta el, mintha a hajó a rakpart felé tartana, Mary pedig ott állna, várná, és távcsövével keresné.

Ez a képzelgés úgy felvidította, annyira magával ragadta, hogy már a haját kefélt az angol bánaconsont hajkefével, Mary születésnapjára ajándékkal, mire észrevette, hogy Hansen elhallgatott. Hirtelenében megpróbálta azt a látszatot kelteni, hogy udvariasan figyel rá.

— Azt persze nagyon rosszul tették, hogy bevették a fejét — jegyezte meg óvatosan —, de mégsem vagyok olyan biztos, hogy nagy sajnálatot érdemel. Valami nincs rendben azzal a pasással. Miért kell megzavarni egy temetést, méghozzá épp egy olyan szegény munkás temetését, amilyen ő. Az ember azt hinné, hogy a halottnak legalább megadja a tisztelget, hát nem?...

— Mindig ugyanaz — morgott Hansen, és két kézzel markolt a hajába —, mindig a halottnak jár a tisztelget, sose az élőknek!

— Menjünk, igyunk valamit — hívta Freytag mekvészéppen.

Hansen leeresztette kezét, és a fejét rázta. — Kell is nekem ital — mondta olyan őszintén, és olyan fontosságot tulajdonítva magának, mint egy öt éves gyerek. Freytag mély lélegzetet vett, és kilépett az ajtón. Megrázta a vállát, mintha a tenger vén szelleme kapaszkodna beléje.

*

Mrs. Treadwell a korlátra tette keskeny kezét, és elindult lefelé a lépcsőn az étkezőszalonba. A forduló-

ban kritikusan vizsgálta magát a földig érő tükörben. Arany szandáljából kilátszottak vörösré lakkozott körmű lábujjai. Az alak egészen jó, állapította meg újra, kicsit lapos talán, és a fej sem rossz. Bárcsak ne húzódnának azok a vonások orrtól szájig a jobb oldalon mélyebben, s ne lenne ott az álla alatt az árnyalatnyi ránc. Ha ezeket eltüntethetné, még hosszú ideig nem lenne agodalomra oka — csak hogy ott vannak, ott is maradnak, egyre mélyebbek lesznek, s újabb árnyak, ráncok, szarkalábak jeleznek minden lépést az öregedéshez vezető magányos, hosszú úton.

Negyvenhat, a második kamaszkor. Kérdés, melyik lesz a rosszabb átmenet: a tizennégy éves se-gyerek-se-nő kora, vagy ez a mostani, se-fiatal-se-öreg kor. Ugyan mit várnak most tőlem, kérdezte magától, mikor a tizennégyet betöltötte, szinte ugyanilyen ijedten. Még most is táncolok olyan jól, mint valaha. Még lovagolok, még úszom, még mindig szívesen csinálom, amit fiatal koromban szerettem... Még, még: milyen borzasztó szó.

Gondolva öltözött az estére — ki tudja, hátha jól szórakozik? Szeretett volna vidám és könnyelmű lenni, de hogy lehetne, ha nincs, kivel könnyelműsködjön? Egy-két rózsaszín képű fiatal tiszt higgadtan átfogja a derekát, és a kartávolságot tartva néhányszor körbetáncol vele; ő pedig szeret táncolni, és az ostoba partner is jobb, mint a semmi. Bárcsak felkérne egyszer az egyik gigolo, de persze nem kérnek fel a nyomorultak. Azok folyton csak mogorva nőket táncoltatják, velük veszekszenek, velük szeretkeznek... Fiatalok, az kell nekik.

Megállt a tükör előtt, és tárgyilagos fényben azt a vékony vonást vizsgálta a szemöldöke között, amelyet most néhány napja vett észre először. Ez az igazság: már öreg, évek óta nem fiatal, csak nem tudott róla, nem félt tőle, nem is gondolt rá. Most világosan és könyörtelenül látta magát. Bizonyára ilyennek látják mások is, ez keservesen nyilvánvaló, bár lehetetlen elhinni. A korát időleges dolognak hitte, mint a ruházatát — levetheti, ha akarja —, vagy festett vonásoknak, amit egyszerű varázslattal bármelyik percben lemoshat a fürdőben. Ó, édes Istenem, nemsokára gigolokat fizetek majd, hogy üljenek le velem éjszakai szórakozóhelyeken, ha nem vigyázok magamra!

Nemsokára egy figyelmes barátom sem marad, senki nem küld virágot, nem táncol velem, nem visz színházba. Egyedül ülök majd a sarokasztalnál vagy a teraszon, és odajön hozzám egy bodorított hajú, karikás szemű pasas, és rám vigyorog: — Kedves Madam, nem táncolna velem? — Én pedig... Nem, soha, soha! Tisztelességgel öregszen meg, ahogy kell, ahogy annyiszor mondták akkoriban, mikor biztos voltam benne, hogy örökké fiatal maradok... A méltóság hamis homlokzata alatt. Senki se gyanítja majd, hogy szerencsétlenül kislány vagyok, aki nem tudott felnőni, és jőzön matrónabőröm alatt tizenhat éves szívemet rejtgetem. Szörnyűség, de az én magánügyem.

Párizsban első dolgom az lesz, hogy koromhoz illő holmit veszek. — Lenge rózsaszín plisszírozott ruhája lágyan omlott le meztelen válláról, a csipkemelltartó hegyes kis mellet formált, széles, aranyozott bőrv fogta át derekát... Mindez nagyon szép, de nem illik az arcához, s ezt most először vette észre. — Talán inkább feketében kellene járnom? És ha a lábamon zöldre festeném a körmömet, ugyan ki törődne vele?

Mélységesen borongó hangulat fogta el. Már éppen vissza akart fordulni, hogy átöltözzön valami egyszerű ruhába, mikor David Scott utolérte, megállt, megszólította és azzal az elégedett, helyeslő pillantással nézte végig, amit oly jól ismert férfiszemekben, de sohasem unta meg.

— Igazán gyönyörű — mondta, pontosan a megfelelő hangsúllyal, s annál rendkívülőbb volt, mert éppen ő mondta. Mrs. Treadwell belekarolt, és bájosan, bizalmasan rámosolygott.

— De kedves, hogy ezt mondja! — Együtt mentek tovább. Az asszony észrevette, hogy David kötött fekete nyakkendője kissé gyűrött, vászonöltönye is megviselt, de nem számít. Ujja hegye a férfi alsókarján nyugodott, lépést tartott vele, visszanyerte biztonságát, és megvizsgálódott a vonzó, természetes férfi közelségében.

— Azt hittem — mondta David —, mindnyájan megállapodtunk, hogy nem veszünk tudomást erről a mulatságról.

— Azért mégiscsak multság — felelt Mrs. Treadwell. — Most már nem számít, hogy történt. Táncolni szeretnék egy kicsit, pezsgőt inni, és azt se bánom, ha csak megjárom, hogy jobban érzem magam, mint a valóságban... Legalábbis most. Miért, történhetnek itt mindenféle... Félig-meddig kellemes vagy tréfás, sőt lehetetlen dolgok... Ha egyszer ilyen mocskos táncosok estélyt rendeznek! Estélyt, érti? És ha lopták a nyerevényeket, sőt még zsebmetszők is? Én egy vasat sem adtam nekik, és maga sem. Miért ne néznénk meg a cirkszt, ha ugyan lesz?

— Megússzák — felelt David. — Az ilyenek mindent megússzanak.

— Unom az erkölcsi könyvitelt — felelt szelíden Mrs. Treadwell. — Kik azok az ilyenek? Mi közöm nekem ahhoz, hogy az ilyenek mit csinálnak?

Davidet csontja velejéig megdermesztette ez a gyűlöletes közöny. Karját ösztönösen az oldalához szorította. Az asszony azonnal levette kezét kabátja ujjáról.

(Folytatása következik)

SZI
HET

Telen

1942-ben az mást szerezne norvégiai Telen met megszál gyárban állítj vizet, az atom tésenek font Egy skóciai r ventagu ang csapat indul a norvég célpont pilógép a jeg mint földet ér maroknyi nor laja magára semmisítését emberfelettl telen megp veszélyek köz nek páratlan a hajtják vé felrobantják

berendezések a nehézbizet több kiderül elkészült a amit haladé nak a néme tehát ismét ni a néhány cíó újabb lel Nagy a té jóvője. Az a kában Hitler lágódító te hatja a sz denütt, lán getlen nemz nyi hős tudj ség nyomja mérten nyer tudat fokozó ságát.

Hosszu év lennek talál sodik világh fényesebb h beriség sors hatással leve cíót nem fil te kínálta n nik, nem vo a filmet elke lehetősen ré csodálatram közel ahhoz nyek lábáb változtatásó vinni. Márj komprimálja nyeit, ahogy forgatóköny forgatóköny zethen volta a történések szerelmi epi ből merített történelmi h a még életb az annakide portok azon simul tökéle nyeihez. Ig mely minden

A gyű

A bűnű újabb hajta A főszerepl nak el, ki a ki merényl az elfürszel dól és egy he. Minde hogy a nagy nevesse raj ságos, hog zuhan le a éppen egy n esk és ann jén nyulik

HETI FILMLEVÉL.

Telemark hősei — Chen mozi

1942-ben az angolok tudomást szereznek róla, hogy a norvégiai Telemarkban a német megszállók földalatti gyárában állítják elő a nehézfegyverek fontos alkotórészét, az atombomba elkészítésének alapanyagát. Egy skóciai repülőteréről öt-ventagu angol kommandócsapat indul a hóval borított norvég célpont felé, de a repülőgépek a jeges talajon, amint földet ér, felrobban. Egy maroknyi norvég hazafi vállalja magára a nehézfegyver megsemmisítését. A vállalkozás emberfeletlennek tűnik. Hihetetlen megpróbáltatások és veszélyek között, a hősiességek páratlan példáját nyújtva hajtják végre az akciót, felrobbantják azokat a pároli

érdekében, hogy mindvégig izgalmas, fordulatos, eseményekben bővelkedő legyen. olykor monotonná válik. A képzeletet ki kellett zárni a filmalkotásból és csakis annyit lehetett tenni a filmszerűség érdekében, hogy az eredeti események sorából a kevésbé hangulatosakat jobban kidombrították, vagy hosszabbra húzták. Ilyen például egy üldözés, amely a végtelen hóbirodalom ezer veszélyt rejtgető szikláit és cserjéit között megy végbe, egy páratlanul látványos siver-seny formájában. Pompás színlők üldözik életre-halálra a hőseket, akik művészei a lének. Természetesen nem a színészek hajtják végre ezt az

berendezéseket, amelyekben a nehézfegyver állítják elő. Később kiderül, hogy Berlinben elkészült a berendezés mása, amit haladéktalanul eljuttattak a németek Norvégiába, tehát ismételen neki kell látni a néhány hazafinak az akciójuk újabb lebonyolításához.

artistamutatót, hanem hivatalos szelvényekkel. A forgatókönyvírók és a rendező, a nagy háborús filmek varázslója, Anthony Man igyekszik a hatásos eszközök felvonultatni, nem felejtkeznek meg a romantikáról sem és szemelgett tartják, hogy a nagyközönség milyen elvárásokkal és igényekkel tér be az ilyen nagystílusú háborús filmekhez.

Nagy a tét: az emberiség jövője. Az atombomba birtokában Hitler végrehajtja világhódító terveit, elpusztítja a szabadságot mindenütt, láncra verheti a független nemzeteket. A maroknyi hős tudja, milyen felelősség nyomja a vállát és ahhoz mértén nyer bátorságot, az a tudat fokozza erejét, elszántságát.

Kétségtelen, hogy ez a film elismerést érdemel, márcsak azért is, mert egy olyan hőstettet rögzít a cellulóra szalagra, amit tanítani kell majd az iskolákban. Az ilyen filmek elégtételt adnak a háborús megaláztatásokra mindazoknak, akik a németek kezén színlődtek reménytelenül. Az emberiséget megmentő hőseket minden dicsőség megilleti. Kár, hogy a híres hőstett filmrevitálása, ilyenértelmű ki-preparálása csökkenti az eredendő élményt az emberben, ahelyett, hogy erősítené, még fakítja az akkori idő emlékeit és szinte bagatellizál. Sokkal bonyolultabbnak, stratégiai-lag jobban előkészítettnek, több leleménnyel járó akciónak képzeltük a nagy hőstettet.

Hosszu évek óta érthetetlennek találtuk, hogy a második világháború egyik legfényesebb hőstettét, az emberiség sorsára oly nagy kihatással lévő telemarki akciót nem filmesítik meg. Szinte kínálta magát. De ugy tűnik, nem volt egyszerű dolog a filmet elkészíteni. Bár meglehetősen régen zajlott le a csodálatraméltó akció, de elég közel ahhoz, hogy az események láncában hamisításokat, változtatásokat lehessen bevétni. Márpedig az élet nem komprimálhatja úgy az eseményeket, ahogyan azt egy forgatókönyvíró megköveteli. A forgatókönyvírók nehéz helyzetben voltak, ragaszkodtak a történelem láncához, még a szerelmi epizódot is az életből merítették. Márpedig a történelmi hűség — amelyet a megélt életben lévő hősek és az anakidején megjelent riportok azonosítanak — nem simul tökéletesen a film igényeihez. Így tehát ez a film, amely mindent elkövet annak

Kirk Douglas és Richard Harris játszóak a főszerepeket. Mindketten jó színészek. Kirk Douglas hallatlan nagy rutinnal rendelkező színész, aki pontosan megoldja mindazt, amit a szerep tőle megkövetel. Nagyszerű testi adottságait a film során is jól kihasználhatja.

Már éppen az egyszerűség, a megszólalás nélküli nézet, a sohasem a meg-mert ép-s bájosan, a mentek-tött fekete megviselt, a nyugodtságot, és a közeledő mindnyájan st erről a rs. Tread-t. Táncolni bánom, ha mint, a lehetnek itt tréfás, sőt kos táncok lopták a egy vasat znenék meg enek min- lt szelíden közöm ne- ez a gyű-ához szorí-tja ujjáról.

Richard Harris férfias, tehetséges színész, aki utánpótlása lesz a mai ötven éveseknek.

A gyilkos siker — Maxim mozi

A bűnügyi burleszk egy újabb hajtsza a fenti film. A főszereplők sorra pusztulnak el, ki a liftaknába zuhan, ki merénylet áldozata lesz, ki az elfürészelt balkonkorláthoz kötődik és úgy potyog le a mélybe. Mindezt úgy találják, hogy a nagyérdemű közönség nevetessen rajta. Milyen mulatós, hogy a detektív úgy zuhan le a magasból, hogy éppen egy mentőautó tetőjére esik és annak vörös keresztje nyúlik ki, végtagaival

hozzáidomulva a kereszthez. Az ember alig érti, hogy miért süllyedt ilyen mélyre a filmkészítés, minek ez a bűnügyi burleszk, mely nevétség tárgyává teszi a körmönfont módon elkövetett gyilkosságot és még azt sem szűgyelli, hogy nevetésre ingereljen holt testek bemutatásával. A film hőse egy ambiciózus fiatal ember, aki vállalatánál szeretne karriert csinálni és a rangban előtte lévőket ezért igyekszik átsegíteni a más-
Zoltán Dezső

ZENEÉLET

Dávid Ojsztrach mint karmester

Csaknem mindegy, a művész milyen közvetítőeszköz segítségével nyilatkozik meg: hegedűvel, zongorán, vagy karmesteri pálcával, mint vasárnap este kiváló vendégünk, Dávid Ojsztrach. Minden anyag, eszköz, közeg alárendelt szerepet játszik a szellem mágiája mellett. Az a megmagyarázhatatlan fluidum, mely a nagy művészből kiárad, és bükkörébe vonja az őt környező világot, Ojsztrachnál egészen meglepő módon tör olykor is utat magának, mikor való helyett karmesteri pálcával ír le mágius köröket, jeleket, melyekkel a zenekart szuggerálja s rajta keresztül a hallgatók ezreit.

Egy filharmonikus est keretében kísértetiesen láttuk megnövekedni Dávid Ojsztrach alakját: a megnyitók számban, Schubert 2-ik, B-Dur szimfóniájában kissé feszese, rendkívül szabatosan körvonalazott, üdítően világos értelmezésben, még nem teljesen felszabadult dallamok és bécsi ritmusok kevertek útjukat... Utána a hegedűs saját magát kíséri zenekarral Mozart D-Dur versenyében: itt már a transzparens fényben tartott hangzás, a dallamvonalak karcsú, nemesen ívelő rajza tárul elénk és megható egyszerűséggel és közvetlenséggel beszél hozzánk Ojsztrach csodálatosan zengő Stradivárijára. Mennyi derű áradt a záró dudából, az a pajkos, égi fényekkel játszó dalomboldogság, amely Mozart géniusának örök titka marad. Mily szoros közelségbe került hozzá Ojsztrach magasztos művészsége és milyen napsugaras könnyedséggel játszotta az egész koncertet!

De a hegedűsnek is komoly vetélytársa támadt Ojsztrachban, mint Prokofjev 5-ik szimfóniájának kongeniális karmesterében! A szerzőnek legjelentékenyebbnek tartott művét lenyűgöző drámaisággal és soha nem lankadó feszültséggel tárta fel. Prokofjev a háború utolsó évében, 1944-ben fejezte be 5-ik szimfóniáját, ugyanabban a művészházban Ivanovi-ban, amelyben egyidejűleg Sosztakovics 9-ik szimfóniáján dolgozott. Pusztán véletlen, hogy amint Beethoven 5-ikjét a háború alatt a szabadság, a győzelem, az emberi igazság szímlómanának tekintették, úgy Prokofjev ötödikjét is „az emberi szellem nagyságának” kinyilatkoztatásaként fogadták. Maga a szerző ezt írta róla: „Ezzel a szimfóniával a szabad és boldog embert akartam megénekelni, hatalmas erejét, lovagiasságát és szellemi tisztaságát.”

De ezek mellett az elvont humanista eszmék mellett nagyon is konkrétan a győzelmes előrenyomuló orosz hadak himnuszára gondolt, hatalmas, minden előzőt túlszárnyaló négytételű művében. Az I. tétel (Andante) telve van várakozásteljes feszültséggel, és a méltóságteljesen hém-polygó lassú témához egy második kapcsolódik, melyet esztétái a „vidám har-

VIDÁM KIRÁNDULÁS A RÉGMULT IDŐKBE

— A „Capella Israeliensis pro Musica Antiqua” a Múzeumban —

Csaknem hozzászokhatunk, hogy ha régi, 16–17. századbeli zenét játszanak, illedelmesen és csendben hagyjuk magunkra rakódni a belőle felszálló antik port. Megilletődve állapítjuk meg ilyenkor, hogyhát ezek az öregek mennyi mindent tudtak, talán többet is, mint egyes híres kortársaink, — hogy milyen gazdag fantáziával művelték leginomabb ötvösmunkával a régi táncdallamokat, keccses formákat, vallások vagy népi, profán énekeket. S még ha oly régi módú hangszereket is állítanak szolgálatba, mint ezúttal a fura latin név alatt fellépő hét-tagu hangszeres-és énekegyüttes: a „cromorne” nevezetű görbe kürtöt, a „dulcián” nevű régmódi fagottot, a rekorderek családjához tartozó botfuvalókat, mindezeket csembalókisérlettel, akkor teljesen archaikus hangulatba ringatjuk magunkat.

Orlando Gibbons-t, aki „A Cry of London” címmel a mai konkrét-zene öseként, a nagyvárosi utcák zaját jótötte formába, — Giacomo Gastoldit, aki ragyogó táncdallairól volt nevezetes, s az olaszok mellett a német Erasmus Widmann, vagy a flamand származású Jákob Regnartot.

A 2-ik, Allegro moderato-tétel triójában könnyed idillikus hangulat váltja fel a motorikus száguldó zenét. Mélyenszántó, goncterhes az Adaggio. A finále magávalragadó, elsöprő optimizmussal idézi az első tétel reménykedő, bizakodó motívumát, mely itt felmagasztosulva, diadalittasan olvad bele a győzelmi induló új-jongásába.

Léleküdtő, szórakoztató és könnyedsége mellett is értékes műsort nyújtottak a remekül betanított együttes énekesei: Rina Feingersch, Eliezra Eig, Avigdor Pelleg — és hangszeres tagjai: Aja Goldhammer, Jákob Snir (a „vezér”), M. Szurovics, valamint Ráchel Kirstein a csembalónál. Reméljük, hogy Jákob Snir együttese nagyobb keretek között és nagyobb számban művekkel is fellép, új szint kölcsönözve egyhanguságra hajlamos zenéjünknek.

Az Amerikában Kuszcevitzy ugyanabban az évben, 1945-ben mutatta be Prokofjev 5-ik szimfóniáját, mint szerzője Moszkvában. Utána Kuszcevitzy a mi zenekarunkkal is előadta, grandiózus nagyvonalúsággal! De ime, Dávid Ojsztrach mostani előadása a filharmonikusokkal semmiben sem maradt mögötte! Itt nemcsak a nagy művész, a nagyszerű muzsikusi nyilatkozott meg, hanem egy kimagasló egyéniség gyújtotta lángra lélegzetet elállító dallalattal, tömören, hihetetlen megszál-lottsággal az egész művet. Ilyen egyszerűen, közvetlenül, pözmentesen, és puritán művészi eszközökkel ily lebilincselő hatást csak Dávid Ojsztrachhoz hasonló művész képes elérni!

Pataki László

Rendkívül érdekes, hogy a hegedűs egyénisége merőben különbözik a karmestertől! Hegedűvel a kezében Ojsztrach alázatos szolgálóként hajlik meg a zene nagy szellemei előtt. A karmesteri dobogón azonban ellenállhatatlanul fejedelmé válik, alakja félelmetesen megnövekszik, — primus inter pares, uralkodóvá lesz az uralkodók között!

Ideálisabban egyetlen ilyen. az „I musici”-ra emlékeztető kamara-együttes sem oldhatja meg feladatát, t. i. áthozni a mi mai életünkbe a régmúlt időknek valamikor nagy hírű, jelentős, de nagybárára már csak a történetészek által nyilvántartott mestereit: William Byrd, Orlando di Lasso, Frescobaldi mellett, már szinte teljesen elfelejtett nagyságot mint: a remekhumoru

A Filharmonikus Zenekar is szinte elbűvölve követte mesterének minden — páratlanul világos, egyszerűségében is rendkívül expresszív mozdulatait, és önmagát málta felül. Öröm volt megállapítani, hogy zenekarunk tagjai az idegőrlő munkában sem váltak egykedvű hivatalnokokká, — hanem vérbeli művészek maradtak.

De ne feledkezzünk meg ennek a feledhetetlen estnek egy másik nagy elményéről sm: mikor ugyanis Ojsztrach Bach f-Dur hegedűversenyének lassú tételét játszotta ráadásaként. Fejedelmi adomány volt!

Kettős Picasso-kiállítás az Izrael Múzeumban

Helyet cseréltek: Klee kiállítása a telavivi múzeumban, ba ment át, onnan pedig a hangzatosan bereklámozott Picasso-kiállítás az Izrael Múzeumba vándorolt. Vele párhuzamosan nyílt meg, csakis Jeruzsálemben,

napja pihent az Izrael Múzeum biztonági raktárában, Az 1959/65 évek alatt készült 60 grafikai alkotás azoknak is új, akik öt évvel ezelőtt látták az akkori retrospektív kiállítást. A mostani anyagnak a legerő-

Az UJ KELET jeruzsálemi olvasói figyelmébe! Mattersdorf és Lifta sikunkban felveszék előfizetést és korán reggel házhoz szállítom az UJ KELET-et. ERDŐS BÉLA Javec-utca 7. Telefon: 26040.

Az UJ KELET jeruzsálemi olvasói figyelmébe! Mattersdorf és Lifta sikunkban felveszék előfizetést és korán reggel házhoz szállítom az UJ KELET-et. ERDŐS BÉLA Javec-utca 7. Telefon: 26040.

Picasso: ÜLŐ NŐ (1943)

Picasso 60 grafikai alkotását bemutató részleg is. Minthogy a Picasso kiállításról lapunk már részletesen beszámolt, ez alkalommal csak az alábbiakat közöljük: A második Picasso-kiállítás anyaga (ami nem volt Tel-Avivban), közel két hó-

